

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28 Cor.
Pe un jum. . . 14 "
Pe o lună . . . 2.40 "

Numărul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 filerli.
Manuscripte nu să inape-
lază.

Scriitorii.

București, 28 Noembrie.

În sala de conferențe a Casei Școalelor, s-a ținut ieri prima ședință festivă a societății scriitorilor români. Pentru prima oară ne-a fost dat să vedem pe scriitorii aparținând diferitelor școale, adunați la un loc, sărbătorind începutul zorilor, pe cari ei, vișători ai unei lumi, de veacuri căutată le așteaptă de mult.

O impresie neobișnuită pentru asistența venit anume spre a asista la aceste clipe solemne. Un mozaic de figuri interesante, pe frunte cu înseninarea gândurilor, în ochi cu lumina dimineții. Ceva frumos, ceva neobișnuit. Erau în acea elegantă sală aceia, cari din căldura sufletului lor încălzesc avântul unui neam, aceia ai căror înaintași s'au mistuit luminând, au înfrânt durerea cu mândrie de semizeii.

Fiecare are la activul lui ceva, fiecare a aruncat un grăunte de sămânță pe ogorul culturii noastre. fiecare a vărsat o picătură de sânge în lupta cea mare pentru frumos. Și, dacă ei și-ar fi dat seama mai demult de puterea lor, situația lor de mult ar fi alta. Sunt simpatici acești neînfricați luptători, sunt simpatici prin dorul lor după lumină, pe care poate au întrezărit-o o clipă și bogăția căreia au vrut s'o reverse asupra lumii întregi. Sunt simpatici prin comoara de gânduri frumoase pe cari fiecare o poartă ascunsă în suflet, prin nădejdea ce au căutat s'o sădească în inimile celor doritori de altă viață.

Și dacă ministrul cultelor a venit între ei, desigur că pentru câteva clipe a simțit fiorul unei lumi, pe care acum o cunoaște întâi. Unei lumi, unde minciunei i-se zice minciună, unde lipsește masca urită a politicianismului, unei lumi, în care singur gândul și simțirea curată trebuie să fie stăpâni.

Și dacă ministrul cultelor a presidat această ședință, a făcut-o poate cu farmecul fiorului ce ți-l dă o lume, pe care atunci începi s'o cunoști în toate amănuntele ei, în toată strălucitoarea ei frumusețe. A presidat o întrunire a celor mai cinstiți sămănători de gânduri. Și a făcut o excelentă impresie.

La ședință pe lângă o seamă de personalități marcante ale culturii și științei românești, au luat parte și mulți înalți funcționari dela ministerul de culte, între cari amintesc pe dnii Meissner, secretarul general, apoi d. M. Popescu, administratorul general al Casei Școalelor și alții.

Ședința a deschis-o d. E. Gîrleanu, președintele societății, care a vorbit despre vechile cercuri literare, cari s'au înființat pe vremuri, cari au trăit în diferite epoci ale noi.

Aceste cercuri literare au luptat, fiecare așa cum s'a priceput, cum a crezut că este bine, totdeauna conduse însă de dragostea de cultura noastră. Meritul lor este mare, chiar dacă rezultatele muncii depuse nu au fost acelea, pe cari le-ar fi așteptat ele. Căci nu totdeauna au fost înțelese în intențiile lor. Ceeace se întâm-

plă cu singuratici indivizi, se întâmplă și cu grupările, cari au cea mai curată țintă. Aceste grupări de scriitori au contribuit în primul rînd la păstrarea unității de simțire, la păstrarea unității de limbă în toate ținuturile locuite de Români.

Face istoricul actualei grupări a scriitorilor, grupare ce nu cunoaște, nu vrea să cunoască și să facă deosebire între scriitorii aparținători diferitelor școale literare, întru cât ținta tuturor este aceeași: frumosul. Și dacă îi deosebește ceva este forma, în care cred că trebuie îmbrăcată creațiunea lor. Societatea s'a pornit din nevoia ce o simțeau scriitorii de a fi uniți în lupta pentru locul ce li-se cuvine în viața unui neam. Astăzi suntem abia la începutul ei. Să nădăjduim, că având sprijinul tuturor oamenilor de bine, societatea se va desvolta, contribuind tot mai mult la stabilirea armoniei dintre scriitori la ridicarea prestigiului scriitorilor, la răspândirea gustului de cetit.

În câteva cuvinte improvizate în chip fericit, poetul Cincinat Pavelescu a arătat apoi rolul scriitorilor, acestor apostoli ai unor vremi ce vor să vie, a arătat care este și care trebuie să fie idealul lor în viață. Și, în frumoase cuvinte, mulțumește aceluia, cari au înțeles pe scriitori, căutând a se apropia de ei, de lumea lor. Mulțumește dlui Ministru, care a venit să preșideze această ședință festivă.

A luat apoi cuvântul d. C. Arion, ministru al instrucției publice. D-sa declară

Jules Mary.

Sentinela.

Traducere de: Zaharia Bărbulescu.

Iacob Laborde era fiu de țaran de prin părțile Ardennes-ului. Tatăl lui făcuse tot ce îi stase în putință ca să-i dea cele trebuincioase studiului în liceu la Charlesville și să-l trimită apoi la Saint-Cyr, adorând pe copilul acesta care costase viața mamei lui și trecând asupra-i, toată dragostea de care îi era inima în stare. Ieșit cel dintâi din școală, era, la 28 ani, unul dintre cei mai buni ofițeri atașați la statul major general, din strada St. Dominique, și șefii lui puneau în el cele mai mari speranțe.

Iacob era tipul adevărat al Ardenezului veșnic, cu frontiera belgiană; înalt, bine legat, dar cu o eleganță, era oacheș, cu ochii negri și cu o viață caldă. Ai fi crezut că soarele de miazăzi îi aruncat văpaie în vine și i-a colorat pielea în roșu, ocupația Flandrei de către Spanioli amestecând sângele celor două rase, era acum întruchipat în el.

Foarte sărac, locuia într-o odaie mică în alături de etaj al unei case din str. Verneuil. Tatăl său murise, lăsându-i puțin lucru. Trăia strimtorat, cu mândrie, nevoind să facă datorii. Dealtfel o parte mereu cu lucrul și cu studiile, nu mai avea timp de petreceri. Era fericit. Cu toate acestea în adâncul inimii o comoară întregă de gânduri și suspina uneori când se gândia cu o simțire turburată, la unele femei și fete zărite de

trei-patru ori pe an la balurile oficiale, la minister, la Continental sau la Legiunea de Onoare.

Pe la sfârșitul lui Decembrie 1885, liniștea vieții lui harnice și singuratică fu turburată. Într-o zi, la un bal, o femeie care produse asupra lui o impresie, de care, cu toată casna, nu putu scăpa. Spunea că se numește contesa Ioana d'Antrague. De o frumusețe fermecătoare și primejdioasă, înaltă, bine făcută, cu dinții strălucitori, cu buzele cărnoase și roșii, mereu întredeschise de un zîmbet copilăresc, cu părul negru, cu ochii de culoarea lemnului de mahon, strălucind într-un chip particular, cu o înfățișare care nu se poate descrie, Ioana d'Antrague are abia 25 ani. Se zice că-i văduvă. Se duce peste tot. Locuința ei din strada Malesherbes este minunat mobilată. Locuiește acolo cu un bătrîn cu barba lungă, cu ochii albaștri, care zice că-i e tată. De unde vine? Cine este? Ce vrea? — Nimeni nu știe. Deasupra unei oglinzi mari din camera ei de culcare, este deviza misterioasă:

Nimic pentru mine.

Un raport polițienesc pe care îl avem în față, dă deslușiri asupra obiceiurilor și apucăturilor ei ciudate. Raportul se isprăvește cu fraza următoare:

„Contesa Ioana d'Antrague este o viespe erotică; bâzâie prin toate cancelariile străine”.

E snioană.

Iacob se îndrăgostește nebun de ea. Sângele i-se ridică în obraji. Rătăcește prin Paris, căutând să-și înșele inima. Nu ghidește primejdia acestei dragosti, dar ceea ce știe, e că viața îi e grea și că ori ce ocupație i-a devenit nesuferită.

Caută s'o vadă. Reușește. Ii mărturisește dra-

gostea. Ea îl ascultă cu un suris nevinovat pe buze, cu o bucurie de copil căruia i-se spune ceva nou, neînțeles de el până atunci. Iacob este elocvent și flacăra pasiunii îi însufletește și-i face să străluciască ochii lui negri.

Trec luni. Ea refuză. El o iubește și simte uneori trecând gânduri grozave de sinucidere și asasinat prin creșterea înnebunit. Ei, mereu liniștită și surizătoare, pare că îi face plăcere chinuirea unui suflet. Așteaptă. Ce?... Ca să se apropie nebunia de muncitorul, de pustnicul acesta în luptă, fără mijloace de apărare, cu violența drăcească și cu frumuseța turburătoare a unei femei.

Mai trec câteva săptămâni. Iacob Laborde fuge de prieteni. Nu se mai vede pe nicăieri. E galben la față și slab. Ochii i-s-au dus în fundul capului. Umerii par'că poartă o povară nevăzută, așa îi sunt de încovăiați. Are înfățișarea unui bătrîn. Prietenii sunt îngrijați. L-au căutat, au vrut să-l distreze, dar el a refuzat. A preferat să rămână singur. Trăiește cu gândul la contesă, sau, mai bine zis, moare gândindu-se la ea.

De ce nu-l vrea? Că doar nu-i vre-o sfântă, știe el. A avut și ea aventuri. I-s-au spus toate. I-au amărit sufletul, dar nu i-au înăbușit dragostea. Și suferă cu atât mai mult cu cât iubește fără stimă și cu cât îi e groază să iubească!...

E bogată. Trăiește ca o prințesă. De unde are bani? Nu știe nimeni; de altfel nici nu se ocupă nimeni. Așa dar nu o sperie sărăcia lui Iacob. Ce vrea atunci?

O întrebă într-o seară când îi sta în genunchi în budoarul ei îmbrăcat în catifea de culoare închisă, căptușit ca o cutie de bijuterii și luminat

că se interesează de aproape de tot ce este cugetare, de tot ce este simțire, de tot ce este frumos. Acestea nu le putea găsi decât în lumea scriitorilor noștri. De aceia a venit între ei, cari au avântul, credința și nădejdea. Se interesează de aproape de mișcarea noastră literară și cunoaște aproape tot ce se scrie la noi ca literatură.

„Voi cânta să Vă arăt nu numai bunăvoința mea, ci și prietenia, pentru-că scriitorii sunt într-o țară factorul cel mai important, de care trebuie să se țină seamă.”

Dela 1848 și până la războiul pentru neatarnare România a trecut prin epoca de luptă de eroism. Azi, în timp de pace, este epoca de clădire, de consolidare, de adunare de energie. Pentru toate acestea se cere concursul celor cari se adresează direct sufletelor, cari pot avea o influență binefăcătoare.

În marele palat al înaintării noastre deci, scriitorii vor forma sufletul, vor forma lumina aceluia palat. Ei au datoria de a îngriji să cultive limba și spiritul național și mai departe. Căci o literatură trebuie să fie numai națională. Numai prin originalitatea ei în acest sens se poate impune.

Prezența mea ca ministru aici, Vă consacra societatea D-Voastră. Vom face apoi ca această societate să fie recunoscută ca persoană morală. Faceți pe aceste timpuri cartelul intelectualității. Negustorii fac carteluri ca să câștige, Dv. cartelați-vă ca să nu pierdeți. La aceasta Vă voi ajuta. Activitatea nici unuia dintre scriitori nu trebuie să fie stânjenită de foame, căci această activitate ajută activitatea pentru mărirea patriei.....”

Coresp.

Comisia Senatului român la Regele Carol.

Din București ni-se scrie: Duminecă la orele 12 din zi M. Sa Regele a primit în sala tronului comisiunea Senatului care i-a dus Adresa de răspuns la Mesaj.

slab de o lampă, care o făcea să samene cu o cameră mortuară.

— În sfârșit, Ioana, ce vrei dela mine?

Ea îl privește lung, lung. Pleoapele îi tremură puțin și Iacob, care are ochii ațintiți asupra ei, se miră că o vede pândind.

— Ascultă...

Își apropie buzele de urechea tânărului și îi vorbește încet. S'ar părea că îi e teamă să n'auză și alții.

El se ridică iute și se depărtă cu groază. Își șterge fruntea scaldată de sudoare.

— Ah! e de necrezut! De necrezut!

Și fuge fără s'o mai privească. Fuge cât poate de iute, repetând numai din când în când:

— E de necrezut! E grozav ceea ce-mi cere!

Ea rămâne liniștită pe canapea. Figura nu i-s'a mișcat de loc. Numai când aude jos poarta închizându-se, lasă să-i treacă un suris pe gura de copil.

Și murmură, ridicându-se obosită să sune pe femeia din casă și să se sue în pat:

— Se va întoarce!

Îl așteaptă mai multe zile. Nu vine, dar îi scrie mereu scrisori înflăcărâte, scrisori de nebun. Nu-i răspunde. La fiecare scrisoare, același suris îi vine pe buze.

Iacob, în toate diminețile, în toate serile pândeste pe factor.

Nimic.

Atunci își ia capul în mâni, își înfige unghile în carne și suspină:

— Să-mi tradez patria! Să tradez Franța!

Comisiunea a plecat dela Senat precedată și urmată de câte un escadron de jandarmi călări. În curtea palatului o companie cu muzică și drapel a dat onorurile. În sala tronului erau prezenți toți dnii miniștri. M. S. Regele a intrat în sală însoțit de A. S. R. Principele Ferdinand și de ofițerii din casa militară regală.

D. Petre Missir, vice-președinte al Senatului a citit Adresa maturului corp.

M. S. Regele a răspuns la Adresă mulțumind pentru urările de bine ce i-s'au făcut de către Senat și exprimând credința că legile decare va avea să se ocupe Senatul în actuala sesiune vor contribui și mai mult la buna stare a țării.

După aceea M. S. Regele a făcut cerc cu dnii miniștrii și senatorii din comisia de răspuns la Mesaj, vorbind cu fiecare în parte.

La ora 1 comisia Senatului a fost condusă cu același ceremonial la sediul maturului corp.

*

Situația în Austria. Se anunță din Viena: Ministrul de finanțe, cavalerul de Zalesky a făcut în ședința de ieri a Reichsrath-ului un mare expozeu financiar asupra situației financiare actuale a Austriei. A arătat că echilibrul financiar nu se mai poate menține decât cu extreme eforturi, deoarece în toate direcțiile guvernul întâlnește o creștere nemaipomenită a necesităților. Se dau pe față tendințe de-a satisface intereselor parțiale chiar și cu pericolul unei sporiri enorme a datoriilor de stat, cu toate că datoriile statului austriac au sporit în anii din urmă cu un milion de fiecare zi. Guvernul a elaborat proiecte pentru realizarea unei politici economice mai intensive, pentru ca să mărească astfel puterea de suportare a statului și să previe o fatală desechilibrare a finanțelor.

*

Ședința Camerei. În fața unui număr neînsemnat de deputați s'a continuat azi discuția reformelor militare.

În ședința de mâine se va continua discuția pe articole a bugetului ministerului de agricultură.

Să dau pe față secretele apărării țării! E grozav!

Se duce acasă la contesă. Nu este primit.

Insistă, dă pe servitori la o parte: vrea să intre cu ori ce chip.

E dat afară și gonit. Contesa e neînduplecată.

De trei ori încearcă, dar nu reușește. A treia oară, Ioana îi scrie:

„Adu-ți aminte de ce ți-am oorut. Ascultă-mă și sunt a ta!”

— Ah! demonul! își zice el.

Se luptă cu gândul grozav. Onoarea lui de soldat, mândria de Francez, se revoltă. Rușinea, mânia, dragostea se luptă pentru a-i câștiga inima.

O iubește. E slab înaintea pasiunii, slab ca un copil. Și lacrimile îi izvorăsc din ochi.

Într'o dimineață, după o noapte nedormită, se privește în oglindă și se sperie.

— Fie, își zice... Imi cere o infamie... voi comite acea infamie și apoi mă voi omorî.

Își îmbracă uniforma și pleacă.

Unde se duce?... Unde? În strada St. Dominique... Acolo e misterul de război și statul major. Poate că va putea dosi și copia câteva acte importante privitoare la concentrarea armatei franceze în caz de atac din partea Germaniei. Aceasta i-a oorut Ioana d'Antrague: O trădare, ca plată a dragostei.

A plocat. Uite-l pe străzi, clătănându-se ca un bețiv, bătăind vorbe neînțelese, rizând uneori ciudat, alteori ducându-și repede mâinile la gât ca să-și oprească sughiturile convulsive.

Va asculta pe contesă. Ziua de azi va vedea

Cu cine au votat arădanii la penultima alegere din Arad?

Arad, 13 Decembrie.

„Românul”, într'unul din numerii săi din urmă, cu o perfidie fără seamăn care se va desvălui mai la vale, ni-a pus următoarea întrebare:

1. Adevărat este ori ba, că d. Dr. Nicolae Oncu și cu toți ortacii săi dela „Tribuna” și cu toți funcționarii săi dela „Victoria”, la alegerea de deputat penultimă, a votat pentru candidatul guvernamental? Da ori ba?

La aceasta întrebare am răspuns noi prin o contra-întrebare:

1. Adevărat este ori ba că domnii Vasile Goldiș, Dr. Ștefan C. Pop și Dr. I. Suciu cu toți ortacii săi de azi dela „Românul” la alegerea de deputat penultimă au votat pentru candidatul guvernamental? Da ori ba?

La aceasta contra-întrebare iată-l pe d. Goldiș, prompt deastădată, cu răspunsul său. Ce zice:

— Eu niciodată în viața mea, nici în Arad, nici altundeva nu am votat cu candidatul guvernamental, ba peste tot la alegerile pentru Cameră nu am votat de loc pentru nici un candidat, niciodată și nici aici.

La întrebarea pusă domnilor Dr. Ș. C. Pop și Dr. Ioan Suciu vor răspunde dânsii, dacă vor afla de cuvîntă să răspundă.

Și acum, să învederăm încă una din rafineriile domnului Goldiș.

La penultima alegere parțială din Arad, erau doi candidați cu același program kossuthist, unul oficial, Komjathy Béla, celalalt neoficial Müller K. Dintre aceștia doi, acesta din urmă făcuse declarații obligatoare pentru sufragul uni-

triumful dragostei lui. Se rătăcește pe străzi, căi merge la întâmplare.

Din timp în timp se oprește. Ar vrea să se înapoieze, dar n'are putere. Teama îi pierde. Nu mai vede decât figura Ioanei, frumuseța ei, sursul ei de copil, tot farmecul primejdios al corpului ei.

Ioana e înainte. Îi arată drumul cu degetul și îi zice: „Nu mă iubești?”, când șovăie.

Și Iacob închide ochii.

E beat cu adevărat. Aleargă, se clătină. Lumea se uită după el. Copiii, pe cari îi întâlnește, îl privesc cu mirare. Câțiva soldați îl salută; nu-i vede.

Deodată, zăpăcit, se razimă de o casă din str. Grenelle... Ascultă cu capul plecat.

În depărtare se aud trâmbițe și pasul ritmat al unui batalion. Galten ca un mort, ar vrea să fugă, dar nu poate. Picioarele parcă îi sunt legate de pământ.

Iată-i și pe soldați, mergând mândri, cu pușca pe umăr... Și gornistii cântă mereu marșuri războinice, amintitoare de bătălii, de pârăit im-pușcăturilor, de avântul asalturilor furioase, de beția izbânzilor.

Batalionul trece și se depărtează.

Nenorocitul respiră ușurat. Pleacă iarăși; nu mai are mult până la minister. Pe măsură ce se apropie însă, pașii i-se fac mai greoi, mai rari. Se oprește mereu și se uită înapoi.

Recapare amintirea Ioanei.

— Vino! vino, să mă cucerești!...

Și iarăși pleacă. În fața ministerului zăpăcit gheretă și lângă ea o sentinelă în picioare, nemăcată, cu arma în mână.

versal, și era cunoscut, de un om cu vederi conciliante și în ce privește politica de naționalități. Despre cel dintâi se știa că e un dușman neîmpăcat al Românilor, și adversar declarat al sufragului universal.

S'a pus atunci chestiunea, alegătorii români ce atitudine să ia în aceasta alegere, să voteze ori să rămâie pasivi? Deputații naționali în Arad erau domnii Dr. Nicolae Oncu, Vasile Goldiș, Dr. Ștefan C. Pop și Dr. Ioan Suci. Chestiunea evident trecea peste competența clubului notsru local și s'a cerut *avisul* clubului deputaților, care era arbitru în asemenea chestiuni.

Și a fost trimis d. Dr. Ștefan C. Pop la Budapesta, ca să supună chestia clubului deputaților. *D. Dr. Ștefan C. Pop s'a rentors dela Budapesta cu avisul, că clubul deputaților îndrumă pe alegătorii români să-și dea cu toții voturile pentru Müller Károly.*

Despre afacerea asta trebuie să se afle urme și în protocoalele de atunci ale clubului dacă se purtau, sau dacă d. Pop nu a dus în rătăcire pe alegătorii din Arad, ceea ce au putem presupune. D. St. Pop va trebui să se pronunțe în afacerea asta de mare gravitate, din care colegul său d. Goldiș, ar dori să iasă, chiar împotriva domniei sale acum, cu un mic flastru de frumusețe.

În urma acestui *ordin* primit dela club, românii din Arad au votat cu toții cu candidatul Müller Károly, iar dacă au fost și de aceea cari n'au votat, n'au desigur nici un merit postum împotriva erau niște speculanți cari îndemneau pe alții, iar dâșii s'au retras neștiuți și cum se vede acum, cu premeditare dela urnă. Duplicitatea și fariseismul dlui Goldiș, reese și aici în mod evident. Când s'a rentors d. Pop din Budapesta, cu *ordinul* dela club, în conferința noastră d. Goldiș ce-i drept a venit cu propunerea intermediară, ca *deputații*

naționali cei patru, să se abție dela vot, numai alegătorii să-și dea votul. Alegătorii însă n'au primit propunerea domnului Goldiș, spunând că dacă nu votează deputații nici dâșii nu merg la urnă. Urmările de azi dovedesc, ce cuminte lucru a fost de a nu primi formula mefistofelică a dlui Goldiș. S'a luat atunci hotărârea, în unanimitate, să votăm toți.

Și astfel au votat toți. *Au votat deputații Dr. Ștefan C. Pop și Dr. Ioan Suci și a votat și d. Dr. Nicolae Oncu. A fugit însă dintre noi toți ceilalți, cu premeditare, ca să ne poată acuza într'o zi pe toți, ori pe cine-i va veni lui lasocoteală, că am votat cu candidatul guvernamental*

Azi îi vine la socoteală să ponească pe d. Dr. Nicolae Oncu, pe redactorii „Tribunei” și pe funcționarii „Victoriei”. Acuzăția nevrednică și-o mărginește deci la dâșii. Pe dd. Ștefan C. Pop și Dr. Ioan Suci, ar vrea să-i scape astfel:

„La întrebarea pusă dlor Dr. Ștefan C. Pop și Dr. Ioan Suci vor răspunde dâșii, *dacă vor afla de cuvântă să răspundă.*”

Tactica este aceasta. Domnii Dr. Ștefan C. Pop și Dr. Ioan Suci, *nu vor afla de cuvântă să răspundă.* D. Vasile Goldiș, a răspuns: n'a votat. Aceasta e un adevar. Prin urmare rămâne că d. Oncu și tribuniștii, au fost niște ticăloși cari au făcut totdeauna politică guvernamentală în Arad.

Și băgați de seamă, astfel e în stare să pervertească lucruri întâmplare numai înainte cu doi-trei ani înainte, lucruri pe cari le cunoaște toată lumea în Arad. Ce să mai zicem despre cele întâmplare înainte cu zece ani pe cari le etalează acum? Chiar în numărul de azi se leapădă din nou de unchiul său Iosif Goldiș, cu perfida prefăcătorie, că dâșul l'a sprijinit numai după ce Mangra îl convinsese că va face politică națională. El încă cu trei-

patru ani înainte de alegere, când unchiul său făcuse aceeași apostasie miserabilă ca Mangra azi, umbla pe la dâșul ca să-l facă *profesor la stat*, cum dovedește d. Ioan Beleş, notar public; își luase doar adio cu banchet în Brașov dela profesori, cum dovedesc brașovenii și totuși azi, vinovați pentru alegerea lui Iosif Goldiș sunt numai tribuniștii. Se poate o perfidie mai mare?

În loc să vină să arate în mod cinstit cari au fost cauzele cari au îndemnat partidul național din Arad să sprijinească aceeași candidatură, în loc să recunoască cu bărbăție chiar dacă ni-s'ar părea azi că s'a săvârșit o greșală, se silește să dea pe naivul, care n'a știut, n'a văzut și a fost tras pe sfoară de toți. Așa a căzut în capcană cu numărul unguresc, scris de dâșul despre Tisza, asupra căruia e condamnat la o tăcere rușinoasă, așa se sbate, isbit în toate părțile de inexorabila logică a faptelor, într'o dureroasă lipsă de demnitate, în chestia alegerii lui Goldiș. Amândouă aceste chestiuni, au fost ridicate de priceptul său, în lipsa altor dovezi serioase, de crime împotriva grupării tribuniste, și acum d. Goldiș trebuie să joace. Și joacă, în fața întregii opinii publice, cel mai trist și mai penibil cancan, care i-s'a dat vre-odată unui om public să-l joace.

Avem acum o chestiune nouă: *chestiunea alegerii penultime din Arad.* Să vedem cum va eși și din asta.

D. Dr. Ștefan C. Pop este obligat să ia cuvântul, nu numai dacă va afla de cuvântă. Atât în chestiunea alegerii de atunci, cât și în chestiunea alegerii din urmă când ni-a îndemnat să votăm cu Barabás.

În caz de nevoie vom scoate din arhiva orașului datele autentice, despre Românii cari au votat la acea alegere.

E un soldat mic, din topor, cu umerii lați, gros și stângaci în uniformă de infanterist. Recrut nou, nu-i vine la îndemână în mondir.

Iacob Laborde privește pe soldat, uluit. Ise pare că crește, crește, că se mărește grozav, se fac mai mulți, se fac sute, mii. Nu mai vede un singur soldat lângă gheretă, e națiunea întreapă, e Franța în picioare, privindu-l mâniată și acuzându-l.

Soldatul acesta umil, stângaci, e Franța!

De unde e? — De departe. Și-a părăsit satul de naștere, turmele, plugul și lanurile ca să-și facă datoria, să învețe să-și iubească și să-și apere patria. Și-a părăsit tot: pe toți cei dragi și munca ogorului. Din toate colțurile țării au venit ca flăcăi, cari mâncă vor fi oameni la cea dintâi chemare a trâmbitei, poimâne eroi în prima luptă.

Se apropie de santinelă. Trebuie să treacă prin fața ei ca să intre.

Soldatul ia poziția, bate călcăiele și prezintă arma.

Iacob scoate un țipet.

Franța întreagă, reprezentată prin acest soldat, salută pe trădător!

O ia la fugă, buimăcit.

Departa își vine în fire. Se întoarce. Vrea să treacă pentru a doua oară. Pentru a doua oară se oprește, și soldatul, în numele Franței, îl salută iarăși....

Iacob Laborde duce mâna la chipiu, ca să răspundă la salut. Dar, schimbă drumul și se înapoiază în strada Verneuil.

Se urcă la el, în odaia lui mică unde a visat, a lucrat, a cugetat la războiul viitor, unde a iubit, a suferit.

— Ceasul acesta îmi va împovăra viața întreagă ca o lașitate, zice.

Își scoate tunică, o aruncă pe un scaun, scoate revolverul, îl încarcă, desface cămașa și, în fața oglinzii, palid, surizător, se omoară și-și face singur dreptate.

Cel din urmă cântec.

*Sub geamul din grădină veni-voi ca să-ți cânt
Un cântec, cel din urmă, al dorului înfrînt.
Tu să-l ascuți tăcută, frumoasă, să nu plângi,
În fața preacuratei genunchii să nu-ți frîngi.
Spre candela stîngeră să nu te mai îndrepti
Și nici înfrigurată de dor să nu aștepti,
Căci e zadarnic plînsul și ruga-i fără rost,
Când în uitarea rece am îngropat ce-a fost.
Ci blînd să-ți razimi fruntea de geamurile reci,
Asupra mea privirea-ți duioasă să-ți-o pleci
Și 'năbușind în tine noianul de dureri
Cîntarea mea din urmă ce'n pacea sfintei seri
Părea-va glas de clopot... să mi-o ascuți cu drag...
Apoi m'oi perde'n lume și... iar voi fi pribeag.*

Liviu Coman.

NEUMANN M.

GROITOR PENTRU DOMNI.

Furnisorul curții ces. regale și cameriale.

Despărțământ separat pentru comande după măsură.

Magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe

◆ A'RAD ◆

Adunarea festivă a Societății Scriitorilor Români.

București, 13 Decembrie 1912.

Luni după amiazi s'a ținut adunarea festivă a Societății Scriitorilor Români în sala de conferințe a Casei Școalelor. Adunarea a fost presădată de d. C. Arion, ministrul instrucției publice și președintele de onoare al Societății. Au mai asistat, d. Meissner, secretarul general al ministerului instrucției, d. M. Popescu, directorul Casei Școalelor, d. Vasiliu Barnoschi, avocat al ministerului instrucției și sculptorul C. Bălăcescu. Dintre scriitori au participat: dd. Emil Gârleanu, președintele Societății Scriitorilor Români, Mihail Sadoveanu, vicepreședinte, Cincinat Pavelescu, Gh. Diamandi, Haralamb Leca, Radu D. Rosetti, D. Nanu, D. Karnabatt, d-na Isabella Sadoveanu, Al. Cazaban, I. Minulescu, Corneliu Moldovan, I. Dragoslav, N. Dunăreanu, Chiru Nanov, N. N. Beldiceanu, Donar Munteanu, A. Mândru, Caton Theodorian, I. Ciocârlan, Tutoveanu, Vasile Savel, Săulescu, A. de Herz, Zaharia Bârsan, N. Ciotori, Tomescu, Victor Eftimiu, N. Pora, Sorbul, etc.

Cuvântarea dlui Emil Gârleanu.

Ca și biata cenușereasă din poveste, — spune d. Emil Gârleanu, — literatura românească își pierduse condurii. Arată rostul prieteniilor și asociațiilor literare în viața intelectuală a țării noastre.

Vorbește de prietenia care a legat toată viața pe Alexandri, Costache Negri și Mihail Cogălniceanu: face istoricul „Junimei” arată lăncezeala ce a domnit după ce membrii acestei societăți au părăsit literatura pentru a se consacra politicii vorbește de începuturile de reinviere a unei activități literare provocată de revista „Sămănătorul” și insistă asupra actualei mișcări literare.

Scriitorii români — spune d. Emil Gârleanu, — cari întrețin în această țară comerțul librărilor, cari îmbogățesc pe editori, se cuvine să fie prada nevoilor și mizeriilor?

D. Emil Gârleanu arată rostul și necesitatea unei Societăți a Scriitorilor Români, și insistă asupra fetei coincidente, că în momentul când scriitorii încep să se organizeze se găsește în fruntea ministerului instrucției publice, un om cu gust și simț de artă, un iubitor și ocrotitor al literaturii: d. C. Arion (aplauze).

Discursul dlui Cincinat Pavelescu.

Cu verva și eleganța caracteristică verbului său, poetul Cincinat Pavelescu pentru a concretiza și ilustra condițiile de producție ale scriitorului face o comparație între condițiile în care au scris Vasile Alexandri și Eminescu. Vasile Alexandri a putut să dea măsura complectă a geniului său. Era bogat, a ocupat mari demnități în Stat, a fost ministru plenipotențiar la Paris, s'a bucurat de amicitia Carmen Sylvei, a trăit la Mircești într-un lux oriental. În asemenea condiții, Vasile Alexandri a putut să exteriorizeze în forma literară toate comorile sufletului lui.

Poezia lui Eminescu e pesimistă, nu numai din cauza firei inițiale a poetului, și a cultivei lui, ci și mai cu seamă din cauza ambițiilor de existență a poetului. Eminescu s'a sbuciumat toată viața cu nevoia și mizeria, s'a surmentat ca

ziarist. În asemenea condiții Eminescu nu a putut da măsura complectă a geniului său.

Pentru ca un scriitor să poată produce o operă mai bine încheată, trebuie să se consacre numai literaturii, să nu se risipească în ocupații multiple și meschine. D. C. Arion, ministrul instrucției publice, prin sprijinul ce-l dă scriitorilor, scotându-i de sub tirania nevoilor meschine, contribuie ca literatura prezentă să se îmbogățească cu opere mai bine încheate, mai bine echilibrate.

O voce din public.

D-ra Tetioanu, licențiată în litere și filosofie, vorbește din partea publicului, mulțumind dlui C. Arion, pentru sprijinul ce-l dă scriitorilor.

În asemenea condiții, scriitorii vor putea crea opere, care realizând frumosul, vor ridica pe cititori deasupra realității prozaice și brutale.

Discursul dlui C. Arion, ministru instrucției publice.

D. C. Arion, a pronunțat o spirituală și fină cuvântare, plină de idei și concluzii estetice inspirate dintr-o adâncă cunoaștere a problemei noastre literare.

Am un avantaj asupra d-voastră a tuturor spune l. C. Arion: avantajul vrăstei. Sunt mai în vârstă decât toți d-voastră. E un avantaj la care ași renunța foarte bucuros: ași da tot, și portofoliul ministerial, în schimbul tinereței.”

D. Arion, mulțumește călduros societății scriitorilor români pentru demnitatea ce i-a încredințat-o.

„Unii spune d. C. Arion, m'au ales președinte pe mine, alții pe ministru: unii pentru mine, alții pentru caftanul meu. Am citit o scrisoare, prin ziare, în care se emite ideea, că toți miniștri instrucției publice, să fie președinți ai Societății. Nu am nimic de spus împotriva acestei idei. Constat cu bucurie, că, fie ca om, fie ca ministru, am fost ales în unanimitate.”

D. C. Arion, explică în mod admirabil de ce scriitorii noștri se găsească într-o stare precară. Generația dela 1848 a trăit în epoca eroică. A făcut Unirea, reformele sociale din vremea lui Cuza-Vodă, constituția și în sfârșit actul strălucit și culminant: războiul pentru independență.

Odată cu războiul s'a încheiat epoca eroică. Acum trăim într-o epocă de construcție, pe temelile puse de generația dela 1848, într-o epocă de tranziție sunt ramificați. Asta e cauza situației precare a d-voastră.

D-voastră scriitorii aveți o mare misiune. Noi construim palatul viitoarei Români.

Acest palat nu va fi făcut numai din var, și cărămidă. El va trebui să fie înmoldobit cu oglinzi, cu lustruri cu tablouri.

D-voastră scriitorii, veți face această operă de înmoldobire.

Apoi, d. C. Arion vorbește despre rolul scriitorilor în făurirea limbii, care este „sufletul unei națiuni în timp și în spațiu” și despre caracterul ce trebuie să-l aibă literatura românească.

Arta noastră, spune d. C. Arion trebuie să fie națională, să se inspire din nevoile, sufletul, visurile și idealurile noastre.

În urmă d. C. Arion a arătat ce face pentru societatea scriitorilor români, după ce mai înainte le-a recomandat scriitorilor să facă „cartel intelectual”.

Am primit cu bucurie președinția de onoare, ce mi-ați încredințat-o. Voi da societății d-voastre ființa morală, căci în curând voi veni în Corpurile Legiuitoare, eu proiectul de lege prin care „Societatea Scriitorilor Români” va fi recunoscută persoană morală.

Astfel oameni bogați, cari au datoria să ajute la propășirea neamului, vor putea să vie în ajutorul societății d-voastră.

Cuvântarea lui C. Arion, atât de luminoasă și elegantă a fost viu aplaudată de scriitori.

După terminarea frumosului său discurs, a fost prezentat dlui C. Arion, d. Caton Theodorian autorul scrisoarei la care a făcut aluzie d. ministru.

— D-ta ai scris că sunt fratié d'art: cum pe dinăuntru ori pe din afară?

— Și pe dinăuntru și pe din afară, răspunde d. Caton Theodorian. La început, v'am votat numai pentru caftan, fiindcă nu știam ce comoară se ascundea sub el. Acum vă votez și pentru d-voastră!

Banchetul dela hotel „Boulevard”.

Primului dintre miniștrii de culte și instrucție publică, care a înțeles să cinstescă cum se cuvenea scriitorii români — atât de mult necotiti până azi la oficialitate, — i-s'a răspuns, la banchetul dela Boulevard, cu cinstea la care avea drepturi câștigate în rândurile oamenilor de litere.

Societatea scriitorilor români, bogată în atâtea reale talente, cari au dat literaturii noastre și o nouă îndrumare și o nouă îndrumare și o nouă față, a sărbătorit în acelaș timp pe d. C. C. Arion ministru și omul de o vastă cultură literară și artistică, care înțelege și simte arta cu sufletul.

Seria toasturilor a deschis-o d. C. C. Arion, închinând pentru rege și regină.

Cuvântarea dlui Emil Gârleanu.

Domnule Ministru,
Domnule Arion.

Îngăduiți-mi să vă vorbesc ca unui înalt demnitar al țării, îngăduiți-mi să vă vorbesc, dv. personal, ca om, căci dacă înalta demnitate în care stați vă dă tînță să faceți, nu-i mai puțin adevărat că omul e acela care investimântă demnitatea cu blamida strălucitoare a nobleței sufletului. Sunt demnități cari înalță pe un om, dar se întămplă uneori — foarte rar — când o demnitate, ori cât de înaltă ar fi ea, găsește omul cătră care se îndreaptă, pe un pedestal ridicat mai dinainte, îl găsește și-l lasă în acelaș loc, în care însușirile lui n'au așteptat hazardul ca să vie, ci l'au supt singure, acolo unde trebuia să fie.

De aceea să-mi îngăduiți să vă vorbesc ca unui ministru, și personal ca om, să fim recunoscători ministrului și omului. Am spus odată că sunteți întâiul care ne-ați arătat această adevărată prietenie. Complectă a-cuma: sunteți întâiul care v'ați ales între noi. Arătați d-voastră singur, aveți încredințarea că frumosul în el însuși e unul și acelaș și că trebuie primit ori de unde ar veni el. Ce altă recunoștință am putea să vă arătăm, decât luptând neurnat pentru idealul despre care ne-ați vorbit atât de înflăcărat astăzi, și ce bucurie mai mare pentru un suflet ales ca al dv., decât să vedea că cei cărora le-ați dat prilejul să se ridice nu s'au înșelat așteptările. Aceasta va fi recunoștința noastră — recunoștința noastră ca oameni, iar aceea a vremii — ea în fruntea numelor noastre va rămânea în totdeauna numele d-voastră.

Poetul Cincinat Pavelescu după ce făcuse să se înrolească întreaga adunare prin niște epigrame spirituale a luat cuvântul ca vicepreședinte al societății și a început să amintească că marele liric al Franței, melancolicul Lamartine, în ziua recepției sale a scuzat că nu poate face precum ar vrea elogiul președintelui său dl Daru fiind încă cu inima sfârșită de doliul proaspăt al mamei sale.

Ei bine dlor deși nu sunt un ilustru poet internațional nici obligat — din un discurs la academie președintelui meu — deși în fața unui areopag, vă cer voie ca și Lamartine să evoc din umbra lor depărtată figurile sfinte ale mamelor d-voastră cari au făcut din suferințele lor neștiute sufletele voastre calde, entuziaste și impresionabile. Reamintește pe mamele lui Chateaubriand, André Chenier, poetul Anghel, a cărui mamă ca și a lui Chenier a fost de origine elenă și căreia literatura română îi datorește subtilitatea rafinată din operele poetului Anghel.

Termină, întrebând care poet a cântat cu mai multă avânt pe mamă, care e simbolul tuturor suferințelor și tuturor sacrificiilor decât Carmen Sylva. Ea și-a aplecat fruntea grea de dubla ei coroană de rechin și de poetă spre suferințele înăbușite ale mamelor.

Ei dar i-se cuvine prinusul poezilor și scriitorilor. Trăiască dar Carmen Sylva a strigat poetul în emoție generală.

D. A. Herz. — E într'adevăr o zi mare pentru noi, ziua întrumirii noastre, mai ales că luați parte și d-ta, de ministru. Deoarece s'a vorbit mult despre ce se face

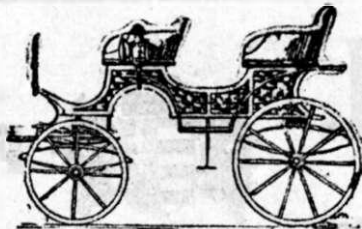
Telefon Nr. 467.

Kardos Gyula,

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară.

Temesvár-Gyárvaros,

Háromkirály-ut 14. sz. (Casa proprie).

Mare magazin de trăsuri noi și folosite.

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate — Prețurent gratis și franco. — Tot aici se pot căpăta obnibuse pentru 6 persoane, cară funebre, felurite căruțe »landaner« cu prețuri moderate.

despre ce se va face pentru societatea noastră, ar fi bine să ne gândim la ce s'a făcut. În cazul acesta trebuie să îndreptăm privirile și mulțămirile noastre către Mihai Sadoveanu, fostul președinte, care deși din pricina ocupațiilor sale, n'a vrut să mai fie ales președinte, rămâne totuși prin talentul său de omul nostru.

Nu mi-ar fi venit aceasta în minte dacă pe lista cînei n'ași văzut că vinul e din „Crisma lui Moș Precu”. Lista e făcută de Minulescu, și ca poet simbolist s'a gândit de sigur la un simbol. După cum v'ați adăpat astă seară din crisma lui Moș Precu, să recunoașteți că vinul lui Moș Precu e bun ca și acela „Dela noi în vișoară”, tot așa generația tânără de astăzi ca și aceea care vor veni se vor adăpa din opera lui Mihai Sadoveanu.

În numele acestei generații de scriitori, din care fac parte, și care băjbăie încă în „Vremurile de bejenie” incerte unei vieți de scriitor, în care suntem pe lângă d-ta „Flori ofilite” deși ne credem Șoimii literaturii române ridică acest pahar în sănătatea strălucitului nostru prozator.

D. Emil Nicolau. — D-lor, ridică paharul meu pentru un om și o idee. Dacă m'ați bănuț că acest toast mi-a fost dictat de un sentiment de recunoștință, v'ași răspunde: da, este adevărat, dar cred că acest sentiment nu poate fi străin breslei nobile a scriitorilor, dela ei având să pornească sentimentele ce înalță pe om.

Dar, pe lângă recunoștință, am fost mînat de sîrbătoarea triumfului ideei.

Printre noi se află unul care, tot fiind un scriitor de valoare, în decurs de 25 ani, neîntrerupt, a luptat pentru triumful literaturii noastre dramatice, consecvent făgăduințelor sale din trecut, atunci când actualul ministru al instrucțiunii l-a ridicat la locul ce se cuvine, a luptat pentru acest ideal și în câteva luni a reușit să facă dovada, că prima noastră scenă se poate rezema temeinic pe repertoriul răsărit din munca intelectuală a scriitorilor români. Pentru acela care a avut această îndrăzneală și a triumfat, pentru bunul meu amic și distinsul ziarist Ioan Bacalbașa, ridică paharul meu.

Au mai toastat d-nii: Sadoveanu, Donar Munteanu, Gârleanu, Isabela Sadoveanu, G. Diamandi, Radu Rosetti, Scurtu, C. Meissner, I. Bacalbașa și Dim. Anghel.

Discursul dlui C. C. Arion.

D. C. C. Arion, începe cuvîntarea sa în aplauzele frenetice ale asistenței.

Speram să nu mai țiu al doilea discurs astăzi; mi-e frică să nu ostenească lumea cu atîtea discursuri. Eu domnilor, sunt un om politic și a început să mi-se numere discursurile, căci mie, cînd trec pragul de aci, totul mi-se cântărește, totul se drămuește. De aceea nu voi ține un discurs.

Vreau însă să răspund cîteva cuvinte amicului meu d. Emil Gârleanu, președintele societății care cu multă perseverență, a găsit mijlocul să bea deodată în sănătatea a doi oameni, deopotrivă de scumpi mie: C. Arion, omul și C. Arion ministrul. Dar eu vreau să scutur podoaba de flori cu care m'ați împodobit... Ce de elogii! Ce de speranțe! Rețin elegiile și vă rog să păstrați speranțele, căci eu nu sunt decît o manifestare a timpurilor, mai mult chiar decît a persoanei mele. Au venit în sfîrșit timpurile, cînd vechiul dicton latin mens agitur mollem se poate aplica pe deplin. Azi se cetește mai mult, se admiră mai mult, se lucrează mai mult.

Cînd mă duc la teatru și văd sala tîrîșită de public, tresar de bucurie. Sunt aci între noi, dramaturgi, cari au fiecare cîte un fiu — fiul ei!, și pe cînd unul e la succesul în București, află că altul a trecut frunțarile și în curînd va fi jucat pe scena teatrului din Berlin. De aceea cînd d. G. Diamandi îmi cere 7 milioane de cetitori, eu zic că mi cere prea puțin, căci limba fiind a neamului, cetitorii pot fi mai mulți, 11 sau 12 milioane, poate fi chiar omenirea întreagă.

Dar nu cereți aceasta lui C. Arion, n'o cereți ministrului, căci atunci ar trebui să mă perpetuez, ca să vă pot da cît îmi cereți. Cu vremea se va dobîndi și aceasta, dar nu d-v., cari sunteți dintr'o epocă de tranziție, d-v., cari legați firul eroiciei generații dela 1848 cîmarea generație care ne va urma nu d-v., veți apuca aceste timpuri, ci alții vor dobîndi. Oamenii din epocă de tranziție sunt adesea sacrificați.

Descindeți însă în fundul inimei d-v., căci idealul nu se cântărește după numărul cetitorilor. Virtutea, idealul, credința sunt în voi, și dacă aveți o virtute, o credință, veți sluji la altarul idealului și veți triumfa.

Eu sunt un cetitor, un vechi cetitor, căci mi-a plăcut totdeauna să ceteșc și știu pe din afară multe poezii. Cîtîndu-vă astăzi, par'că aud un ecou depărtat, — ecoul naționalismului.

Ceeace mă încântă astăzi aflîndu-mă în mijlocul scriitorilor este că d-v. ați trecut de epoca formulilor generale, de epoca cînd limba noastră pătînea de strălucim. Azi avem formula românească, și ori cît de mari ar fi cei cari nu sunt printre noi pot zice că această formulă a dat-o Sadoveanu.

Acei cari nu sunt aci printre noi și pe cari d. Anghel i-a adus în discuție, eu le pronunț numele cu respect și admirație: Carageale, Delavrancea, Cosbuc. Ori ce ar fi făcut — au prea multă mîndrie poate — să se înalțăm noi cu iubirea noastră pînă la mîndria lor, ca nu cumva mâne, poimîne să se vorbească tot astfel și despre d-v., tinerii de astăzi.

Între d-v. aș dori să fie iubire: să fie chiar societate de admirație mutuală, și nu de ură mutuală, căci ura e rea, varsă venin în inimă și ofilește sufletele. Ura, ura dintre români e o ură fecundă pentru aceia cari urăsc neamul românesc; rezervați-vă ura pentru dușmani, — avem destui vrăjmași înafară de aci, și acolo am destulă putere de muncă ca să mi apăr credința mea, dar aci n'am decît o singură credință: credința românească. Numai atunci vom reuși să facem ceva, cînd vom intra cu fruntea sus și inima senină, în templul poeziei, al culturii, al idealului național.

N'am să înjosească mîndria scriitorilor români, vorbind de recompense materiale. Recompensa o aveți în însăși plăcerea creației: atunci cînd smulgi o rază de dumnezeire, ca să crezi și tu la rînduți — socot că nu poate fi plăcere mai mare ca aceasta.

Uneori crez și eu, ca orator, și recitîndu-mi vre-un discurs, cu mîndrie îmi zic cîte-odată: eu voi dispărea, dar ceea ce rămîne după mine, fiul meu, copiii lui, vor zice, cîtîndu-mă: am avut un strămoș!

De aceea d-lor, mă adresez d-v. reprezentanți ai idealului, și ridică paharul pentru idealul care locuiește aci, între noi, pentru d-v., pentru cei cari lipsesc, și închin: să trăiască scriitorii de pretutindeni, reprezentanții talentului și geniului național!

Un duel de epigrame, între maestrul Cîmărat Pavelescu și poetul Corneliu Moldovan, a adus o notă de căldă veselie, în atmosfera foarte prietenoasă a banchetului.

Pentru părintele dr. V. Lucaciu

A apărut cea mai nouă comedie a părintelui Vasile Lucaciu, în Nr. 262 al „Românului” sub titlul „Ex uno disce omnes”.

„D. R. Ciorogariu în prăpăstioasele sale scrieri, publicate în mai mulți numeri din „Tribuna”, în Nr. 232 se ocupă și cu modesta mea persoană. Scopul e acelaș, pe care l-a avut în vedere, scriind în contra tuturor membrilor din comitet: discreditarea, ponegrirea noastră, și dacă ar putea, decapitarea”.

zice „preotul preoților” și — gura zice gura minte. Pentru că eu n'am scris în contra tuturor membrilor din comitet, nici n'am avut de scop discreditarea, ponegrirea și decapitarea membrilor din comitet. De partea mea fie comitetul sănătos, căci n'am cu el nimic, ei am numai eu cîntecul meu pe care mi-am luat voia a o apăra cu toată modestia și cu sentimentul meu de adevăr în articolii „Spre prăpăstie”. Dacă unii membri din comitet au ajuns de voe de nevoe în raza acestei apărări, eu n'am ce să le fac, — de ce s'au băgat pe mine, de ce m'au călomniaț și au atentat la cîntecul meu. Și veremele pămîntului se apără, numai eu să n'am dreptul apărării? Sunt eu un corp anorganic în viața națională peste care să calce tot nevoiașul zilelor noastre?

Dar și în această operă de apărare de voi fi mărturisit de rău să se mărturisească de rău, dar dacă am spus adevărul atunci pentru ce mă bateți.

Mite, eu sunt de vină că „preotul preoților” iar se bagă în cursă. Pentru că iată ce scrie mai departe în „Ex uno disce omnes”:

„Cu minciuna poți prîzni, dar nu poți cîna, zice proverbul românesc”.

„Și eu nu te las, d-le Ciorogariu să cîncezi cu minciuna. Și fiindcă așanumita „critică”, și „părerii libere”, ce le-ai pus pe hîrtie, dovedesc în mod neîndoios o absolută „reacredință”, sunt dator a te demasca aici înaintea publicului mare românesc, să vadă lumea, din acest singur caz, ce valoare au, și ce scopuri urmăresc așanumitele: „critică” obiectivă și „părerii libere”.

Părintele Vasile Lucaciu mărturisește în „Ex uno disce omnes”, că a cetit articolii mei „Spre prăpăstie”. Ei bine, în capitolul „Tineri și bătrîni” (pg. 45 din broșură) zice: „Cînd a apărut articolul părerilor libere în Nr. 195 al „Tribunei” dela 12/25 Septembrie 1910 sub titlul „Un proces firesc”, am răspuns imediat în Nr. 197 dela 16/29 Septembrie 1910, sub titlul: „Nevoia unei grupări”. „Răspunsul unui bătrîn” — semnat

de „senior”. Și am reprodus articolul în toată extensiunea.

„După aceasta a urmat mai departe discuția părerilor libere. Părerile mele le exprimă următorul articol apărut în Nr. 205 dela 8 Octombrie sub titlul „Părerii libere” și reproduc și acest articol, în care iau poziție față de părerile libere și închei așa, adresîndu-mă tinerilor: „Sburăți și voi și cuceriți atmosfera vieții noastre naționale, dar cînstiți bătrînețele. Cultura încă n'a trecut peste acest simț etic și cine trece peste aceasta punte nu mai reprezintă cultura”.

Iată nota ce o am eu în procesul de premenire și eu toate că părintele Lucaciu știe aceasta, scrie că eu, „am pus pe hîrtie” „critica” și părerii libere”.

Haide la masa mîncîunii pe care mi-ai așternut-o mie, părinte Lucaciu, pentru că acum nu te las eu cum n'a lăsat creștinul pe ture. Inzădar te zvârcolești, pofteste mîncînea ce ți-ai așternut.

În chestia confesionalismului, pe care iarăș îl reînvie părintele Lucaciu, ce am făcut?

Am imputat părintelui Vasile Lucaciu „lipsă de tact” pentru discursul dela adunarea populară din Arad, care discurs, ziceam eu, a fost „destul de frumos dar tendențios, cași cînd numai uniți ar fi luptat pentru dreptul limbei românești” și dela „sfînta metropolie” de Alba-Iulia se datează răsăritul soarelui românesc. Iar cînd „Unirea” mi-a luat în nume de rău, am zis: „Ce este aceasta, decît o umilită rugare cătră confrății uniți, să ne respectăm reciproc marii arhieriei ai vremilor apuse și să dea locul cuvenit arhieriei noastre de astăzi în lupta comună pentru limbă”. („Spre prăpăstie” pag. 57 și 58.)

Aceste au fost părerile mele modeste despre discursul părintelui Lucaciu. Sfinția sa avea dreptul să se explice și să lase controversa în judecata publicului mare, care nu e minor. În loc de a face însă acest lucru cu minte, pozează în parafrazele sale pe apologetul preasfințiților episcopi, fondul însă rămîne chiar în discursul reprodus de sfinția sa. Părintele Vasile Lucaciu a rostit cuvintele pe cari eu le-am relevat ca o „lipsă de tact”. Acesta e faptul în raportul adevărului, iar nu cine ce părere are despre acest discurs. Mai pofteste deci încă odată, părinte Lucaciu, la cîna mare ce ți-ai așternut-o cu atîta poftă de gurma.

Eu mi-am precizat punctul de vedere în chestia confesională în capitolul „Confesionalismul” din articolii „Spre prăpăstie”. Confesionalismul meu e o carte deschisă pentru cei ce vor să o înțeleagă și părintele Lucaciu s'a întarziat de a mai opera contra mea cu confesionalismul.

Părintele Lucaciu mai discută în felul său și școala din Șişești, pardon, vorbește despre Șişești, matră, filie, de Noguraș și Dănești, cari toate ar fi avînd școli. Vor fi avînd, dar mai nainte să se adeverească că ce școli, pentru că iată ce mi-s'a întîmplat.

În anul trecut îmi arătase d. Ghiță Pop o corespondență din părțile Șişeștilor, în care se spunea anomalia, că părintele Vasile Lucaciu nici n'are școală confesională românească în comuna sa, ci numai școli comunale ori de stat, — nu mi'aduc aminte. N'am fi făcut atunci uz de cea corespondență, pînă în Februarie după adunarea populară din Arad, cînd părintele Lucaciu s'a pretat la critică. De atunci sînt 10 luni și părintele Lucaciu avea vreme să clarifice chestia școlii confesionale din Șişești, dar a tăcut, iar acum zice că în parohia Șişești sînt 4 școli, în Unguraș un învățător, în Dănești o învățătoare, în comuna matre Șişești două școli.

Foarte frumos. Acum rămîne să ne mai spună părintele Lucaciu, că sînt școlile din Șişești, unde sfinția sa este paroh, confesionale ori, cum zicea corespondentul „Tribunei”, comunale ori de stat, și dacă există școale ori școli de stat, de cînd există ele? — și atunci se va vedea că cine mîncînea cîna cea din urmă, părintele Lucaciu ori corespondentul „Tribunei”. Eu nici într'un caz nu.

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de fabricanți de Marosvásárhely
 tipă la: **Székely și Réti** mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vînd și pe lângă
 = plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. =

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. =
 La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat

Aș fi cercat eu treaba aceasta dar n'am vroit să întârziu nici 24 de ceasuri cu răspunsul ca să nu se răcească cina părintelui Lucaciu. Promit însă să mă conving de adevăr și atunci voi reveni.

R. Ciorogariu.

Un savant francez despre România.

La școala de științe politice din Paris, profesorul *Anatole Le Roy Beaulien*, în cursul său despre „Europa contemporană”, s'a ocupat și despre România.

Distinsul profesor a început prim a spune că poporul, care interesează mai mult în Orient, pare a fi poporul român. Ca origină e incontestabil că are mult sânge latin, dar că din cauza împrejurărilor geografice, din cauza numărărilor invaziuni barbare caracterul rasei a suferit ușoare influențe slave.

Spre a preciza adevărata origină a Românilor spune distinsul conferențiar, trebuie să căutăm rădăcina acestui popor în coloni aduși de împăratul roman Traian, cari mai târziu s'au contopit cu Dacii.

Din punct de vedere geografic și economic, România poate fi împărțită în două: regiunea câmpiei, foarte fertilă, foarte producătoare și regiunea muntoasă, care ascunde neprețuite tezauri, în deosebi enorme bogății petrolifere.

E o mare deosebire între starea de astăzi a acestui popor, care numără numai în regat șapte milioane, afară de ceilalți Români anexați la Rusia și Austria, cari ne dau cifra respectabilă de 11 milioane. Și să se noteze că sunt mai numeroși ca Ungurii.

Este un progres real, un progres evident în poporul acesta, care a putut să se mențină în decursul veacurilor contra prigonirilor și contra celor mai vajnice vijelii. Istoria României este un șir de fapte, de lupte și de episoade eroice. Nu arareori la poporul acesta s'a agitat ideea unei tuturor forțelor românești, dar din diferite împrejurări idealul acesta al lor nu a putut lua ființă.

Prima idee de unire națională s'a întrezărit după războiul din Crimeea Români fiind ajutați de împăratul francez Napoleon III. Abia atunci s'au putut contopi laolaltă cele două principate Moldova și Valahia alegând ca domn comun pe hospodarul Alexandru I. Cuza.

Puterilor mari și mai ales vecinilor, le venea greu să vadă redeschiderea și întărirea unui popor tânăr.

Domnia lui Alexandru Cuza înfățișează în istoria țării cea dintâi idee de emancipare a clasei țărănești. Sub această domnie s'a putut distribui țăranilor pământuri bine înțeles că țăranii au fost obligați să plătească statului amortizarea valorii pământului dat.

În timpul domniei lui Alexandru I. luptele fratricide între familiile românești deveniră mai accentuate și atunci se puse la cale detronarea acestui mare hospodar și alegerea unui prinț din o familie străină.

Se propusese fratelui actualului rege tronul țării românești, dar el l'a respins. Atunci a fost destinat Carol de Hohenzollern sprijinit mult și de Franța, care socotea că va avea astfel în Orient și la gurile Dunării un reprezentant al culturii franceze.

În ceea ce privește relațiunile economice și financiare, România înclină spre Germania. Ca politică exterioară România rămâne atașată la politica Triplicii. Această politică își are explicația ei în faptul vecinătății Rusiei. Se știe că în timpul războiului dela 1877 dintre Ruși și Turci micile, dar bravele armate române au fost un ajutor de netăgăduit la asaltul Plevnei unde se fortificase viteazul Osman Pașa. Rezultatul războiului în urma congresului din Berlin a fost

anexarea Basarabiei la Rusia și în schimb s'a cedat Românilor Dobrogea.

E drept că Dobrogea prezintă un interes deosebit din punct de vedere maritim prin faptul de a avea un port însemnat Constanța, pe unde se face un întins comerț. Constanța este un punct de legătură cu Orient și Occident.

Nu e mai puțin adevărat că din punct de vedere politic cedarea Dobrogei Românilor a făcut să nască asperități între ei și Bulgari cari mereu o revendică. S'a vorbit chiar de o alianță între Turcia și România îndreptată contra Bulgariei.

E drept că dacă Bulgarii vor cere și vor căuta anexarea Macedoniei, România va cere lărgirea frontierei ei până la Varna și Silistra.

În Macedonia sunt și Români, Cuțovlahi sau Țințari, cari nu pot pronunța pe *c* și România nu visează anexarea acesteia din cauza pozițiunii geografice.

Însă din punct de vedere cultural le întreține o vie propagandă prin școlile de acolo, prin liceele ce are și prin diferitele așezăminte culturale. Origina acestor Cuțovlahi este în coloniile romane; nu e mai puțin adevărat însă că dacă vorbesc limba românească, ei au sentimente filogreci.

România caută acum, de acord cu Turcia prin diferite mijloace de propagandă să-i facă să se înstrăineze de Grecia. Din cauza acestui fapt și mai ales că în România există o clasă numeroasă de arendași greci, cari exploatează în chip nemilos pe săteni, relațiunile diplomatice au fost întrerupte câțva timp.

Trecând dela relațiunile noastre externe la situația internă, distinsul profesor spune în rezumat următoarele:

E lucru caracteristic și unic în Orient deosebirea simțită ce există între clasele sociale. De unde aiurea întâlnim o singură clasă plebeiană, aici întâlnim o nobilime și o țărănime. Prezența acestei nobilimi își are explicația ei în împrejurările de pe când România era vasală Turciei. Domniile române se cumpărau dela Poartă de către cei mai bogați. Și nu arare ori această boerime nu este pur românească, având urme grecești din cauza participării pe cari au luat-o această în cursul vremurilor la conducerea treburilor.

România este monarhie constituțională, regele având dreptul de a chema și concedia guvernele. Sistemul electoral e caracteristic și foarte complicat fiind mai mult un regim censitar. Din cauza acestei stări de lucruri sunt două corpuri legislative, Camera și Senatul.

— Clasa numeroasă, sătenii, sunt într-o stare economică și culturală din cele mai triste.

Sunt un fel de selavi încărecați încă cu tot felul de corvade și greutăți față de stăpânii proprietari ai pământurilor. Pe cât de strălucit se prezintă clasa înaltă și ea cunoștință și ea cultură, pe atât de tristă e starea țăranului.

Anul 1907 ne-a dat spectacolul trist al unor adevărate vărsări de sânge și măceluri îndreptate contra proprietarilor și a arendașilor. Mai ales revoltele din Valahia au fost înspăimântătoare. Și toată această stare dureroasă de lucruri nu a format preocuparea nici unui partid politic.

Aci savantul profesor amintește că dela legea lui Cuza Vodă nimica nu s'a mai făcut pentru săteni.

Partidele politice sunt două, cel conservator, care nu e însă conservator, și cel liberal, care nu e liberal. Mai e partidul juminist, care se spunea că ar fi partidul tinerilor, dar toți membrii sunt mai bătrâni de 60 de ani. În sfârșit este un partid conservator, care are ca șef pe d. Take Ionescu, un om foarte inteligent și partidul său se numește takist. Forma după care guvernează partidele politice este:

Dăți-mi puterea și am majoritatea.

Sunt foarte rari excepțiuni cazurile când membrii opozițiunii reușesc a se alege în câteva orașe.

După o comparație fericită a lui Leroy Beaulieu partidele politice sunt ca un joc de foot-bal.

Congresul Societății ortodoxe a femeilor române.

București, 13 Decembrie.

Luni s'a deschis în București, printr'un Te-Deum la Mitropolie Congresul „Societății ortodoxe naționale a femeilor române”. Serviciul divin a fost oficiat de P. S. Sa Teodorie *Ploieșteanu*, locotenent de mitropolit primat, încunjurat de clerul mitropolitan. Asistă și I. P. S. Sa Mitropolitul Pimen al Moldovei și al Sucevei.

Printre persoanele asistente remarc pe domni: Boroianu, administratorul Casei Bisericești, P. Gârboviceanu, D. C. Butculescu; pe d-nele: Anastasia Gr. Filipescu, Zoe Rîmnicianu, Rosetti-Bălănescu, Tatianna Nicolescu-Dorobanțu, Eliza Manu, Eliza Greceanu, Zoe Dumitrescu, Mircea, Simion, Timuș, Maria Blaremburg, d-na col. Ciovică, Argiropol. Vasilescu; d-rele Marioara Iliescu, Natalia Pruncu, Rhetoridy cum și alte numeroase doamne și domnișoare.

Mai asistă și d. Bălan, prof. și doctor în teologie, venit din Sibiu, cu o scrisoare din partea Mitropolitului *Meșianu* și o donațiune de 500 lei pentru societate.

Arhimandritul Teofil a citit din Amvon parabola bogatului nemilostiv, iar P. S. Sa Theodosie a rostit la urmă o înălțătoare predică, rugând pe Dumnezeu să sprijinească pe membrele „Societății ortodoxe naționale a femeilor române”. Serviciul divin s'a terminat la orele 12 din zi.

Între orele 2—4 d. a. s'a vizitat muzeul Casei Bisericești din str. Fântânei. Aci d. Boroianu, administratorul Casei Bisericești, a întâmpinat pe congresiste dându-le lămuririle necesare. La muzeul Casei Bisericești a sosit, pela orele 3 fără un sfert d. a. și d. ministru C. C. Arion, care a fost întâmpinat de comitetul societății. D. Arion a rămas până la orele 4, când a trecut la Casa Școalelor unde se ținea adunarea festivă a Societății Scriitorilor.

Conferința dlui Iorga.

Seara, la Ateneu a fost foarte multă lume. S'a remarcat prezența I. P. S. Mitropolit Pimen, a înaltului cler, a dlui N. Filipescu, ministru de război, a numeroși ofițeri superiori și doamne din elită. Sala e arhiplină. Preoți din toate țările locuite de Români asistau deasemenea.

La orele 9 și jum., se deschide serata prin poemul „Pre Dumnezeu” al lui G. Grigorian, citit de preotul Popescu-Moșoia. În urmă, d. prof. N. Iorga, primit cu ovațiuni, își dezvoltă conferința *Valoarea tradițiilor naționale în educația femeii*.

Nimeni — începe dsa — nu poate avea respect pentru popoarele fără tradiție sau cari au avut o clipă euforizantă să-și părăsească tradițiile. Moda năvălește deodată ca un șivouiu sălbatec dar nu rămâne poate nici amintirea ei; tradiția vine însă senină, liniștită, dar taie brazde adânci în urma ei. Focul acesta arde veșnic în sufletul omenesc. Tradiția are valoare în ori ce domeniu, dar în educație are cea mai mare valoare. Cu cât urmăm tradiția mai mult, cu atât e mai bună învățătura care nu înșală niciodată. E datorita noastră să dăm contemporanilor noștri îndreptările de cari ei au nevoie. Să lăsăm retorica în pace. Omul trebuie să nu se înfățișeze altfel în civilizația noastră cea nouă.

Albert Dobó,

giuvargiu, Kolozsvár, Mátyás király-tér 15.

(Telefon 842). Fost prăvălia Husznik. (Telefon 842).

Prefăcând și asortând de nou magazinul de ciasornice și giuvaricate

al lui ► Husznik János ◀ îl continui eu.

Mare deposit de ciasornice și giuvaere și articole de argint veritabil și de China. Mare atelier de reparaturi. Ochelari se pregătesc

după comandă medicală.

Războiul italo-turc.

Conflictul celor două puteri în Africa a fost menit să trezească o serie întreagă de iminente primejdii pentru conservarea statului-quo în Balcani și a păcii europene.

Pe rînd au apărut fantoma unui atac contra porturilor turcești din partea vaselor italiene, apoi blocarea Dardanelelor, amenințările Rusiei și intervenția franceză alături de o nouă primejdie a intereselor turcești în Persia, din partea aceleiași puteri care insistă pentru deschiderea trecătoare pe seama flotilei sale. Și din întreg acest șir de însemnate frământări politice, azi n'a mai rămas la suprafață decât Creta și războiul din Africa, fără ca soarta acestuia să se fi declarat definitiv pentru vr'ul dintre luptători.

În Balcani popoarele continuă să se miște, dar aceste frământări ale lor nu prezintă vr'o importanță care să primejduiască liniștea internă a imperiului otoman, căci sunt mai mult cele din urmă sbateri stinse ale unui ecou trezit de Anglia și Franța într'un popor care de ani îndelungați pîndește clipa potrivită pentru a-și câștiga neatîrnarea și o credea sosit acum — deodată cu războiul. —

Evenimentele din Persia sunt pe cale de a intra în cursul obișnuit de până aici, căci reprezentanții celor două puteri au convenit la o schimbare, ce privește punctul doi din ultimatul Rusiei, iar aceasta la rîndul ei, e hotărîtă să modifice ultimatul, ținînd cont și de interesele sale.

Chestiunea Dardanelelor.

Din Viena să desminte categoric știrea lansată de birourile de informație că Austria ar fi intervenit în chestia Dardanelelor, convorbirea contelui Palavicini încă nu a fost în legătură cu aceasta, deoarece guvernul austriac nu putea lua o pozițiune față de Rusia, cîtă vreme se știe că între aceste două țări există o înțelegere de alianță. Nici puterile din tripla entente nu au exercitat vr'o influență în această direcțiune, cu toate acestea chestia deschiderii Dardanelelor a fost luată pentru totdeauna de pe tapet, căci puterile s'au convins desine, că realizarea pretențiilor rusești în acest punct ar însemna o nouă primejdie a păcii.

Rusia însă continuă cu intermedierea pentru deschiderea trecătorii și în scopul acesta oferă porții tot felul de avantajii și concesii, e hotărît să abstea chiar de la clădirea liniilor ferate de-a lungul litoralului Mării negre; și toate acestea fie chiar și numai pentru trecerea parțială a vaselor de război, admitînd în aceeași vreme ca fiecare vapor rusesc să fie petrecut de unul turcesc până va eși din Dardanele. La Petersburg se crede că pretențiile făcute în această ultimă fază vor fi sprijinite atât la Londra cît și la Paris. Cercuirile politice din Constantinopol însă nu admit nici un fel de concesii și Poarta e hotărîtă să cedeze Angliei un port din Creta, numai să constrîngă pe Rusia să abzie de pretenziunile ei în Dardanele.

Luptele din Tripolis.

Ministerul turcesc de război a primit o depeșă din partea comandantului din Tripolis, cu data de 6 Decembrie, anunțînd că asaltul dat de Italienii contra punctului Sukeldjuva s'a sfârșit prin completa retragere a Italienilor cari au lăsat pe câmpul de luptă peste 400 uciși și numeroși răniți. Turco-arabii au avut vre-o 20 uciși și 30 răniți.

O depeșă primită prin telegrafia fără fir din Benghazi, cu data de 9 Decembrie, zice că situația e aceeași în localitate. În seara de 7 Decembrie s'a dat un mic atac la avant-posturi, dar dușmanul a fost imediat respins. Italienii n'au avut pierderi.

Aeroplane nimicite.

Zilele acestea — după cît se telegrafiază din Tripolis — opt aeroplane ale armatei italiene au plecat în recunoaștere și trecînd pe deasupra taberelor turcești au fost ochite de Arabi și nimicite cu desăvîrșire. Nu se știe nimic despre soarta bieților aviatori.

Expulsarea Italienilor.

Ziarele spun că Italienii domiciliați la Gali-poli, pe Dardanele, au primit înștiințare ca în cel mult trei zile să părăsească orașul. Lucrătorii italieni fără lucru au primit de asemenea ordinul să părăsească țara. Italienii din Smirna, evaluați la 8000, socotindu-se și femeile și copiii, au primit înștiințare ca să părăsească țara până la 16 Decembrie.

Consulatul german a cerut ca acest termen să fie prelungit pentru timp nederminat, iar până va intra în vigoare ordinul de expulsare, locuitorii vor fi păziți de jandarmi.

Agenția Reuter află din Smirna că un ordin oficial pune în vederea Italienilor în acel oraș să părăsească localitatea în interval de o săptămână, căci altfel vor fi supuși dreptului războiului.

O luptă crâncenă.

Paris, 13 Noembrie. Telegramele de azi aduc știrea unei lupte cumplite ce s'a dat în Benghazi între armele vrășmașe. Lupta a durat două zile întregi și masaerul care ajunsese la baionetă a răpus vieți nenumărate. Lupta a fost lăsată neisprăvită și Italienii și-au putut menține pozițiile asaltate.

Pierderile din amîndouă părțile sunt enorme.

INFORMAȚII.

ARAD, 13 Decembrie n. 1911.

„Fruntașii” și studențimea. Ni-se scrie din Budapesta: Mînată de idealismul ei firesc, studențimea noastră universitară din Budapesta, a dat Duminecă, în cinstea „frunțașilor” întruniți ieri și alaltăieri în conferență, o serată muzicală și literară în sala societății „Petru Maior”. Tinerimea e dornică întotdeauna de un sfat cuminte, de un cuvînt de conformare, de un îndemn pentru armonizarea sufletelor printr'un singur gând...

La serată însă frunțașii au asistat numai ca simpli privitori. Dlor socotesc că solvind o sumă oarecare de parale — și-au făcut datoria. Societatea, la rîndul ei, li-o recunoșcătoare pentru acest gest — fără îndoială — marinos.

Un incident bizar n'a putut fi totus înconjurat. Din repotul aplauzelor cu care publicul onora pe dl Olar, tenorul nostru apreciat, țigii pe neașteptate un glas stentorie covârșind entuziasmul:

— Toate ar fi bune, dlor, — numai „Tribuna” de n'ar fi!

Era glasul rotundului „frunțaș” Dr. Cornel Iancu (advocat) din Arad. După o clipă de generală uimire:

— Trăiască „Tribuna”! — răspunde un cor întreg de glasuri tinerești.

Cari vor fi fost impresiile durduliului frunțaș, părăsind sala după serată — să rămîie o taină pentru noi...

Pe stradă se încing iarăș, ca de atâtea ori, polemicele aprinse. Tinerimea e însuflețită de articolele recente ale dlui Goga „Vorbe mari” și „Trecut și prezent”. Găsesc cu toții că analogia cu Cațavencu, popularul erou al maestrului Caragiale, a fost minunată. Mulți sunt nedumeriți de abținerea dlui Braniste de la conferințele comitetului. Ah! — pînda! Da, da, un soldat credincios steagului nu poate să-și părăsească postul...

Pornesc apoi fel de fel de combinații și se dau tâlcuiri în legătură cu diversele știri politice din timpul din urmă. Un student crede că a descoperit, în sfârșit, tainica legătură dintre „Tribuna” și Tisza.

— „Păi, simplu de tot — spune el. Vă aduceți aminte de vizita dlui Tache Ionescu la contele Tisza, există deci o prietenie declarată. Acum să urmărim firul un pas mai departe. Dl Tache Ionescu — o știm cu toții — ie prieten bun cu dl profesor universitar C. Rădulescu-Motru...

— Eureka! — exclamăm cu toții. Tocmai dămăzi dl Rădulescu-Motru a colaborat cu două articole la „Tri-

D. Iorga spune că va infățișa realități istorice, din cari asistența va trage încheierile. Generația actuală a pierdut simțul unor realități pe cari înaintașii noștri le aveau cu prisosință. Ei erau mai cumiți în barbaria lor cea veche decît noi în civilizația noastră cea nouă. Pildele de caracter să le luăm din lumea lor pentru că ei au găsit bărbăția trebuitoare în ori ce împrejurări.

Învățământul femeii pe atunci era subordonat nevoilor vremii. Nevoile vremii se împlineau atunci prin religiozitate, simțul pentru artă și talentul de a cârmui în mica împărăție casnică. În jurul acestor trei mari idei se învîrtea educațiunea femeii de atunci. Religiozitatea de atunci era aceea care se mărturisește rar și se manifestă prin fapte, nu prin reclame în ziare, prin medalii și prin alte mijloace. Românele de odinioară făceau fapte. Unele dintre cele mai frumoase monumente bisericesti le avem dela doamnele de odinioară, cari le clădeau din piatră și din suflet. De aceea nu s'au dărîmat și poate nu vor piori niciodată.

Trei biserici avem dela doamna lui Petru Rareș — două la Botoșani și una în Bucovina — de cari ne leagă și amintiri și speranțe. E o greșală să repari un monument vechiu furîndu-i vechimea, evlavia. E ca și cum ai desgroapa un mort și l'ai îmbrăca cu haine de ultima modă. D. Iorga citează nume de doamne cari au lăsat biserici monumentale ce trăiesc și azi.

Venind la bisericile de azi, spune că sunt preoți cari citesc pentru dascăli și dascăli cari cîntă pentru preoți. Sunt ortodoksi de cea mai veche origine, cari vînd vestiminte pentru biserici, căci doamnele de azi nu se mai îndeletnicesc cu broderiile pentru biserici. Bisericile noastre sunt goale și de daruri și de odoare, și de rugăciuni și de credincioși, pe cînd la bisericile de alte confesiuni nu e tot astfel.

D. Iorga spune apoi că bărbații de odinioară nu-și trimiteau femeile pe drumul muncii căci erau mîndri și-și țînă singuri casa lor. După ce examinează cele două elemente cari constituiau educația femeii de ieri, primul conferențiar trece la al treilea element: talentul de a cârmui o gospodărie.

Avem și un țaran al civilizației de azi, — țaranul care își bate, își schingiuiește femeea, poate ca răsbunare de nedreptățile pe cari le suferă el.

D. Iorga vorbește de părinții cari își trimit de mici copii în străinătate, unde învață multe dar ei n'au nicio șansă și uită dîntre cele ce nu trebuie uitate. Dar dîntrele apusene, rău înțeleg, au stricat această viață frumoasă de odinioară. Nu sunt de recomandat și azi toate disciplinele vechi. Azi învățăm multe în școli, dar uităm să citim, nu învățăm să citim nici măcar în limbă noastră deși învățăm multe limbi străine. Face o aspră critică actualului program al învățămîntului nostru. Cît va fi nădejde omenească cît va fi curiozitate omenească să aibă sufletul cu ceva în cuprînsul lui, atîta timp religia nu va muri. Trebuie să cinstim credința înaintașilor noștri. Datoria socială a omului este mari jertfe, pentru împlinirea ei trebuie să aducem și mari jertfe conștiinței noastre.

Religiozitatea nu se va învăța prin citirea dogmelor ci vîzînd un om religios, un om care se roagă adevărat. Cîtă vreme țara noastră va avea nevoie de religiozitate, femeea trebuie să fie pregătită prin învățămînt.

D. Iorga se ridică împotriva arivismului de astăzi și ardește ropote de aplauze cînd face critica acestor neaconștite stări de azi. Educația de azi nu pregătește pe femei să lupte singură, — după moartea bărbatului ei. Bărbații de azi chiar au frică de viață și cel mai urit document moral al vremii de azi. Datoria femeilor e să-și crească copiii în bărbăție pentru lupta vieții. Conferențiarul descrie cu multă încredință rolul femeilor bogate în țara noastră. — rolul cum ar trebui el înțeles de femei. Cine are această încredință de a da unei țări fără suflet un suflet care e sufletul tradiției noastre? Femeea. Ea va face să reînviem azi și să biruim mâne puterile cele mari cari s'au în față.

Conferința s'a încheiat la orele 11 jum. noaptea.

Seminarul iuridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Farcaș (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Președinte pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, exa-mene de avocat și de magistrat. În 3 luni se dă licența de doctorat. Fiind în pragul propunerilor de reformă a învățămîntului iuridic, e dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre directorul lor la acest seminar, care înlesnește mult accesul la avocația.

buna”. Concluzia firească: Dacă dl Tache Ionescu e prieten și cu Tisza și cu dl Motru, contele Tisza la rândul său e și el prieten cu prietenul „Tribunei”, cu dl Motru. Legătura dintre „Tribuna” și contele Tisza e deci elucidată deplin...

Aviz dlor Vaida și A. C. Popovici!

*

După ședințele comitetului.

Intâlnesc pe dl deputat Dr. Ștefan C. Pop și îl rog să-mi dea amănunte pentru „Tribuna”.

— Vă rog, dle deputat — zic — să-mi acordați o convorbire cât de scurtă asupra discuțiilor din ședințe. Trebuie să trimit informații „Tribunei”.

— Nu sunt în situație... — îmi răspunde dl deputat, întorcând o față înorâtă dela mine, iar mie mi-au venit numai decât în minte celebrele cuvinte „nu-s acasă...”

Am încercat zadarnic să aflu amănunte. Pretutindeni nutre și atitudini, cari îmi strigau de departe fatalul „nu-s acasă”.

Mari și nepătrunse sunt doar gândurile conducerii noastre politice și nu e muritor care poate să le cunoască.

— **Pace în popor!** Din Ghilad, comitatul Timișului, primim următoarele rânduri:

„E detestabilă pornirea începută de cei fără suflet în „Poporul român”, dar totodată și explicabilă, căci e ultima opintire a unui muribund. După atâtea încercări zadarnice, era doar o trebuință neapărată pentru „autorizații” de a alege și ultimul deuseu pentru a-și desface marfa care de mult își perduse prețul și valoarea.

Și aici, însă, îi va întâmpina glasul poporului, care cere lumină adevărată și dragoste sinceră — așa cum aceste transpiră din fiecare slovă a falniciei „Tribunei”.

Ghilad, 29 Noembrie v., Nicolae Chicoban, preot ort. român.

— **Conducători harnici — comună harnică.** Din Mănerău ni-se scrie:

Comuna noastră Mănerău e o comună mică în comitatul Aradului. Are 110 numere de casă și vre-o 670 de locuitori, dintre cari cea mai mare parte sunt săraci și trăiesc numai din lucrul cu ziua.

Cu toate aceste azi ne putem mândri și noi cu biserică frumoasă și o școală nouă zidită în acest an. Biserica e zidită din anul trecut. Lucrurile aceste s'au făcut mulțămîtă dlui preot Romul Popoviciu și dlui învățător Toma Sirca, cari amândoi, ca adevărați păstori sufletești, au îndemnat poporul ca după ce ne-am zidit biserică să ne zidim și o școală frumoasă. Și fiecare credincios a jertfit cât a putut din puștinul său și s'au adunat bani de ne-am putut ridica două lăcașuri mândre, cari se înalță falnic în mijlocul Mănerăului.

Mulțămîtă trebuie să aducem și venerabilului Consistor din Arad, care i-a venit într'ajutor la desăvârșirea acestor clădiri trebuincioase.

Iubiți cetitori, o mică comună noastră, dar azi totuși avem în comuna noastră vre-o 35 de inși cari cotolesc „Tribuna Poporului”. Vrednicul nostru învățător, dl Toma Sirca, a îndemnat și îndemnăm copiii ca după ce au eșit din școală să aboneze foi, ca să se mai deprindă cu cetitul. Azi dacă întrebi un băiat pe uliță că unde merge, îți răspunde:

„Merg la dl învățător că a venit posta, să-mi deo Tribuna Poporului”.

Iar vara, Duminică și în serbători, se adună oamenii la un loc și ascultă la cetitori cum cetese Tribuna, ce noutăți ne mai spune din țară și străinătate.

Înainte dar, fraților, și abonați cât de mulți „Tribuna Poporului”, că numai așa putem fi și noi un popor vrednic de laudă, dacă vom ști cât de mulți ceti și scrie. — Ioan Abrudean, econom.

— **Autorul furtului dela poșta din Arad.** În curs de 24 de ore, poliția din Arad a reușit să descopere pe autorul îndrăznețului furt dela poșta din strada Carolina.

Descoperirea s'a făcut în urma denunțului unor muncitori cu cari hoțul locuia împreună.

Hoțul e un muncitor cu numele Todor Truța, care în noaptea de Luni spre Marți a fugit la Alba-Iulia, unde azi dimineață a fost arestat. S'au găsit la el 4370 coroane.

— **Un frate — nefrate.** Ziarele din Budapesta aduc mereu amănunte nouă despre Ryhliczky Kázmér, fratele nenorocitului tânăr care a săvârșit escrocheria dela Banca comercială din Budapesta. Astfel spun că chemat înaintea prefectului de poliție la început n'a voit să facă declarații. Deodată însă s'a răzgândit.

— Ei bine, știu totul și voi face declarații. Dar ce-mi dați în schimb?

— Cât ceri? îl întreabă prefectul.

— Zece la sută din suma furată!

— Atâta e prea mult! a observat reprezentantul Băncii, care asista la interogatoriu.

— E prea mult? i-se adresă Ryhliczky Kázmér. — Spune atunci dta cât îmi dai!

Și între ei a început o adevărată târguială, până în cele din urmă Ryhliczky Kázmér s'a mulțumit cu suma de 15.000 cor. și a făcut cunoscutele declarații împotriva fratelui său...

— **Descoperirea unor bonuri furate.** Din București ni-se scrie: Înainte cu vre-o patru ani, de pe biroul defunctului Eugeniu Carada, fostul di-

rector al Băncii Naționale, s'a furat un pachet cu bonuri, în valoare de 60.000 lei. Eugeniu Carada a înștiințat imediat poliția despre acest furt, însă a cerut ca faptul să nu fie dat în vileag. Ziarele au publicat totuși știrea despre îndrăznețul furt și Eugeniu Carada, văzând aceasta, a dat o publicație în „Monitorul Oficial”, în care a declarat pierdute bonurile, publicație după care a cerut anularea lor.

Niște lucrători aduși să repare însă un calorifer din camera intendentului, au descoperit erii într'un dulap părăsit aflat într'un perete, un sul în care se afla un mare număr de bonuri. Lucrătorii au dat alarma și d. comisar Ștefănescu, venind în camera în care se găseau bonurile, a desfăcut sulul în care se aflau bonurile furate acum 4 ani, din cabinetul lui Eugeniu Carada.

Parchetul fiind sezizat, d. prim-procuror Hiotu s'a dus la Banca Națională și a început investigațiile.

Până acum autoritățile nu au putut să precizeze nimic asupra celui care a sustras bonurile.

— **În contra celibatarilor.** Și dieta provincială din Mecklenburg a votat o taxă asupra celibatarilor trecuți de 30 ani. Se povestește că fetele orașului au făcut manifestatie de simpatie membrilor dietei.

— **Centenarul tincturei de iod.** S'a sărbătorit acum de curind, centenarul tincturei de iod, care fu descoperit în 1811. Profesorul P. Reclus a ținut să aducă acestui popular și binefăcător medicament laudele ce i-se cuvin, într'o ședință a Academiei de științe din Paris. Cu această ocaziune, el a ținut să descrie „evoluția istorică” a tincturei de iod.

x **În atenția instituțiilor de binefacere** Fabrica de ghete „Moskovits” societate pe acții recomandă spre distribuire — ghete de copii, băieți și fete — fabricație proprie. Ghetele sunt făcute din materialul cel mai tare și curat, prețurile fabulos de ieftine. Comanda se pot face acum adresându-se la filiala din strada Szabadság-tér 18.

x **Gustav Tátray — Oradea-mare, str. Rákoczy,** prăvălia pentru elită, unde se pot cumpăra lucruri de mână, pentru dame precum și necesarii, cu prețuri foarte ieftine. Telefon 783

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

George Tătar, Sebeșul-Săsesc. Am primit 11 cor. abon. pe sem. II. 1911.

Mihai Mercea, Reșița. Am primit 14 cor. abonament pe sem. II 1911.

Leon Toistol.

174

RĂȘBOIU ȘI PACE

ROMAN.

Trad. de A. C. Gorbul.

(Urmare).

„Iată ce este un țar, își zise Petia. Nu, nu-i voi înainta eu însumi petiția, căci trebuie o mare îndrăzneală pentru aceasta”.

El urma totuși să împingă la dreapta și la stânga, când deodată, printre umerii celor din fața sa, el zări un pasagiu acoperit cu postav roșu. Dar în clipa aceea agenții polițienesci respinseră mulțimea, și Petia primi o lovitură așa de puternică în coaste, încât totul se întunecă în fața ochilor săi, și el își perdu cunoștința.

Când își reveni în fire un preot îl susținea cu o mână de subțiori și cu cealaltă mână da lumea deoparte.

— Nu împingeți, nu împingeți, ați strivit un coconas, spunea bătrînul preot.

În vremea aceasta, împăratul trecuse și trase în catedrala Înălțării. Mulțimea se împrăstie din nou și diaconul isbuti să-l urce pe Petia, palid ca un mort, pe „țarul tunurilor”. Mai multe persoane îl plânsură pe Petia, cei cari erau mai aproape îi deschiseră haina, ajutară preotului să-l urce pe tun și muștrău pe acela cari îl înăbușiseră.

— Bietul micuț, e alb ca o rufă!

În curînd Petia își reveni în fire, fața îi se coloră, durerea îi trecu și drept răsplata celor ce pățise, el se văzu instalat pe vârful tunului de unde își zicea că-l va putea vedea pe țar la întoarcerea acestuia. El

nu se mai gândea la duplica lui; singura-i așteptare era numai de a-l vedea pe țarul.

În timpul slujbei celebrate la biserică Înălțării, se iviră pe piață negustori de Kwoss, de mac îndulcit și turtă dulce care plăcea atât de mult lui Petia. În jurul său lumea sta de vorbă. O negustoreasă grasă își arăta șalul pe care-l sfâșiasse mulțimea și anunța mereu costul lui exorbitant. Preotul care-l scăpase pe Petia vorbea cu un slujbaş al mitropoliei. Doi tineri glumeau cu două cameriste cari vindeau nuci, dar Petia era absorbit de dorința de a-l vedea pe țarul și de iubirea ce i-o purta. Sentimentul durerei ascuțite pe care-l avusesse în clipa când fusese înghesuit, unit cu entuziasmul pe care-l simțea pentru suveranul său, măriseră în el solemnitatea acestui minut. În curînd isbucniră salve și ofițeri, generali, șambelani începură a ieși din catedrală.

În sfârșit apărură patru bărbați în uniforme garnisite cu panglici. Mulțimea mișcată strigă: „Hura! hura!”

— Care, care este țarul? întreabă Petia cu glasul speriat.

Dar nimeni nu-i răspunde. Toți erau prea absorbiți. Atunci Petia alese unul din cele patru personaje pe cari nu-i distingea bine din pricina lacrimilor, concentră asupra-i întreg entuziasmul său, cu toate că acela nu era împăratul, și începu să strige cu vocea perdută „Hura”. În acelaș timp își zicea că a doua zi se va face soldat, întâmplă-se orice s'o întâmplă.

XV.

Cu trei zile mai târziu, un șir de echipagii strălucite staționau în fața palatului Slobotzki.

Sălile erau pline. În cea dintâi se ținea toată noblețea Moscovei, în uniformă; în cea de a doua burghezi, ne-

gustorii hârboși îmbrăcați în caftane albastre și medalii pe piept.

Pierre, strîns în uniformă sa, care-i vinea prea strîmtă, se plimba din sală în sală, foarte emoționat.

Intrunirea aceasta a nobleței și a negustorime-statele generale — redeșteptă într'insul toate vechele teorii ale Contractului social al lui Rousseau și ale Revoluțiunii Franceze, care-l pasionaseră atât de mult în tineretea sa. Cuvintele manifestului cu privire la „consultare” îl confirmau în speranța că acel ceva solemn pe care-l aștepta de mult, se va ivi în sfârșit. El se plimba prin sală, asculta la câte se spunea în jurul său, dar nu găsi nicăiri un ecou al aspirațiilor care-l stăpâneau.

În afară de chestiile de interes zilnic, Pierre nu auzea decât discuțiuni, cam de acest fel: unde și cum vor trebui să stea mareașalii nobleței ca să salveze întrarea împăratului; în ce zi să se fixeze balul?... Cum vinea însă vorba de rășboiu, principala cauză a acestei întruniri, acești oameni nu aveau decât cuvinte vagi și nehotărîte.

Cu toții țineau mai mult a cunoaște părerile celorlalți, decât să le expue pe ale lor.

Intr'un grup un marinăr, în retragere, vorbea cu destulă îndrăzneală. Pierre își dete în curînd seama de aceasta, văzând cum oamenii cei mai calmi și cei mai nepăsători în materie politică, se îndepărtau de dânsul. Oratorul critica sistemul milițiilor.

— Am uitat noi oare miliția din 1807? Ea nu a servit decât ca să-i îmbogățească pe hoți; ne-ar plăcea mai mult conscripțiunea: noblețea și-ar da viața, și pornit-o cu toții, luându-ne și recruții. Țarul n'are decât să spună o vorbă și vom muri pentru el.

(Va urma).

A apărut:

„Amintiri” de Al. Clura

ca cel dintâi volum din „Biblioteca scriitorilor dela noi”, în care se vor tipări rînd pe rînd toți scriitorii români din Ardeal, Țara Ungurească și Bănat, morți și în viață.

Volumul „Amintiri” are 264 pagini și cuprinde 23 nuvele, a căror subiect e luat din viața fraților noștri Moți din Munții-Apuseni și din viața autorului. Bucățile sunt scrise într-o neaoșe limbă românească și cu multă putere și limpezime, și cu mult simțămînt, fiecare bucată te captivează, procurându-ți o rară mulțumire sufletească.

De mult n'a apărut la noi Români o carte așa de frumoasă și ca prezentare tehnică, mai ales ea e adărat eveniment pentru literatura noastră din Ardeal.

Se poate comanda dela autor (Librăria Nat. S. Bor-nemisa) în Orăștie—Szászváros, și dela „Librăria Tribuna” — Arad. Prețul unui exemplar e 1.60 + 20 lei porto.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cons.

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

în

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Kölcsey-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă »Apollo«).

In atenția pomicultorilor!

Ofer altoi de pruni bosnieci ca »Balkanska Carica« (Regina balcanului) și »Kraljica Bosne« (Regina Bosniei). — Altoiul de 2-3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca deesert, pentru uscat, la fabricarea țuicei și a sligovițului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdić,
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

KUN ENDRE,

atelier cu mașini electrice pentru
ascuțire artistică și homoru.

SZATMÁR,

casa-l évay, vis-à-vis
de Tribunal.

Se recoman. pentru pre-gătirea și ascuțirea oricărui soi de cuțite, ca cuțite pen-tru căsăpie și bucătărie, pen-tru masă și bricege, unelte pentru ciobotari și cojocari precum și ascuțirea bricelor pre lângă prețuri convena-bile și execuție ireproșabilă.

La trimiterea a 6 brice barberilor
le socotesc taxa numai pentru 5.

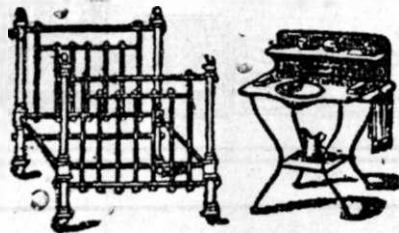

Telefon Nr. 847.

Garai Károly,

fabrică de mobile de fier,
ARAD,

József főherceg-ut 11. colțul str. Karolina.

Lucrează mobile de aramă dela cele mai simple până la cele mai moderne, — espediție inter-națională în toate părțile lumii. Reprezentat în toate orașele mai mari din țară și străinătate.

M. Schromm

mehanic

Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public
dla loc și jur

marele său atelier mehanic

aranjat în Brașov, Hosszú-utca 27, unde
se efeptuiesc tot-felul de lucrări așingă-
toare în aceasta branșă, precum :

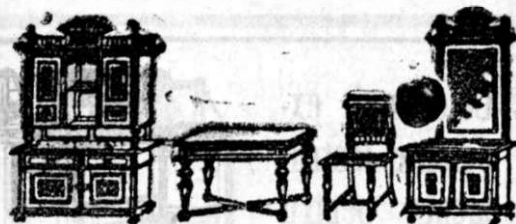
mașini de cusut, biciclete,
gramofoane și apaducte,

pe lângă prețurile cele mai convenabile
și execuție solidă și punctuală.

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

timpliar artistic pentru edificii și mobile, în
Sibiu — N.-szeben, Elisabetg. 20.

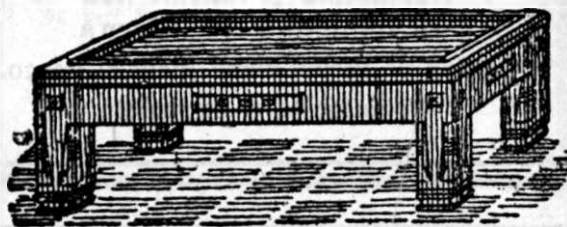

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de
școale, biserici, magazine, birouri și
locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări
în cel mai modern stil, pe lângă liferare
promptă prețuri moderate și din material uscat.
Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Premiat la expoziție cu medalie de aur.

H. PÁLLÁN succesor Styászni József

prima fabrică ardeleană de biliarde și timplărie în
Kolozsvár, Dávid Ferenc-u. 3.

Primește aranjarea completă a cafenelelor.
La cerere trimite instalatorul de biliarde și în
provincie. — Ține mare asortiment de biliarde
noui și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată
la 1875. — La dorință face și tîrg de schimb.

Cine voiește rachie curată

și se adreseze direct la firma cea
mai mare românească

Greciun & Voda din Lușoș,

care dispune de căzănării mari pro-
prie în Bănat și Ardeal.

JOHAN GENSTHALER

giuvaergiu și ciasornicar,

în Orăștie.

Szászváros.

Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint
și ceasornice pe
lângă garanție și
prețuri moderate.

Să fac orice reparaturi
de juvaere și ceasor-
nice de aur, repede
precis și ieftin.

Serviciu conștiințios. :-

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

cu olei brut, dela 4—100 HP.

Motoarele mele patentate au regulator cen-
tral și mechanism de așezat cu mâna. —
În urma arderei regulate a oleiului, motoa-
rele nu produc nici un miros nepăcut. —

Nu trebuie curățit des!

Spese de funcționare pe oră 1 1/2 filer.

Surányi Viktor,

inginer-mechanic diplomat.

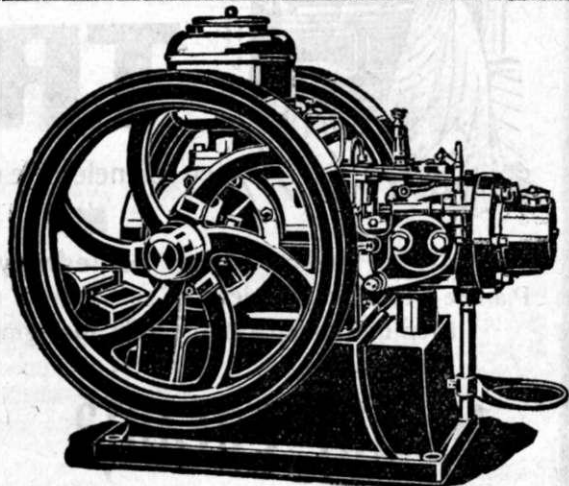
Budapest, VI., Lázár-utca 18.

(Îndărătul Operei)

Condițiuni favorabile.

Prețuri ieftine.

Intermediarii primesc recompensă.

Motoare cu benzin și gaz.

2 învățacei

se primesc îndată în legătoria de cărți
Justin Ardelean, Arad, Str. Weitzer 13.

MOBILE

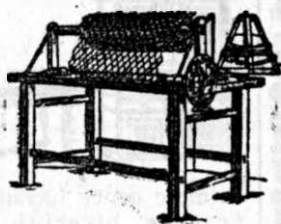
pentru dormitoare, sufragerii, locuințe garzon, saloane, otele, cafenele, restaurante și palate; mobile de aramă și fier, covoare, perdele, candelabre, plane se trimit oriunde pe lângă plătire cu bani gata, ori în condiții favorabile de plată. Album bogat ilustrat 1 coroană.

La aranjare deplină trimitem
voiajeur pe spesele noastre.

MODERN LAKBERENDEZÉSI VÁLLALAT
Budapest, IV., Gerlóczy-utca 7.

(Lângă primăria centrală.)

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene le pregătește și expediază

Várady Lajos,

fabrică de instrumente
Hódmezővásárhely,
VI, Ferenez-utca.

Nu trebuiesc anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

Prinlucrător mijlocesc.

Recomand și mașini pentru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimit gratis și franco.

Premiat la 6 expoziții.

Cel mai convenabil
cadou de Crăciun
este mașina de cusut

care se poate cumpăra la prăvălia

Singer Co

societate pe acții.

Arad, József Főherceg-ut 9. sz.

(Vis-à-vis de biserica luterană).

La cerere se dă gratuit prospectele de lipsă.

Schapira Arnold

giuvaergiu, ciasornicar și optician,
Brassó, Strada Porții 36.

Mare asortiment în ceasuri de buzunar, de aur, argint și nickel, în ceasuri de părete. Giuvaerice fine, cu briliante, obiecte de lux în argint și articole optice. În atelierul meu se reparaază ca nouă, lucrurile vechi, și anume: giuvaerice și ceasuri, pe lângă garanță.

Prețuri solide!
Serviciu prompt!

P. T.

Subscrișii avem onoarea a face cunoscut public din loc și jur că prăvălia noastră pește și fructe sudice, care există de mai ani în casa noastră proprie Strada Hirsch No 4, am mărto introdus și

mărfuri de coloniale și delicat

Zilnic: Pește proaspăt; cafea proaspăt prăjită făină și petroleu; totfelul de brânză.

Pelângă acestea purtăm și mai departe negoc de pește și fructe sudice.

Halva în engros dela 5 kg. în sus cu preț de 1 coroană 30 fileri per kg., — în toată prăvălia.

S'a început deja sezonul de pește săr

Prin mijloace suficiente și legături cu firmele primului rang suntem în plăcuta poziție a Onor. public mărfuri bune și cu prețul cel redus.

Rugăm deci pe on. public a face o încercare și a să convinge de calitatea cea mai bună a prețului redus al mărfurilor.

În speranță că On. public ne va da binele torul său sprijin semnăm

Cu stimă:

Frații Gingold,
Brașov.

A. Slepák, giuvaergiu
ceasornicar

Marosvásárhely, Széchenyi-tér 43.

Mare asortiment în ceasuri de buzunar de aur, argint și nickel, în ceasuri de părete. Giuvaerice fine, cu briliante, obiecte de lux în argint și articole optice. În atelierul meu se reparaază ca nouă, lucrurile vechi, anume giuvaerice și ceasuri, pe lângă garanță.

Prețuri solide! — Serviciu prompt!

Fiind cumpărarea pianelor afacere de încredere,

cea mai bună garanță o dă în astfel de cazuri, renumele unei firme de o vechime de 40 de ani. Astfel zace în interesul ori-cărui cumpărător, ca înainte de cumpărare să privească depozitul firmei

TRISKA J.

Gluj — Kolozsvár,

Strada Bartha Miklós 14.

cu pianele cele mai renumite fabrici streine, cari se vând cu prețul fabricii, chiar și pe lângă plătire în rate.

Singura agentură din Ardeal a pianelor »Wirth«.

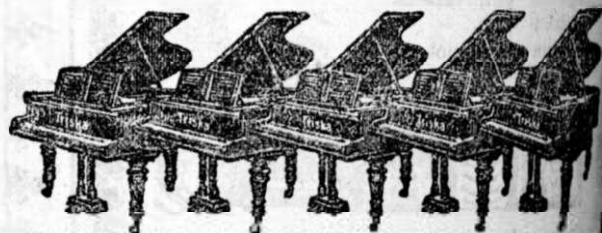
Are în depozit pian: Schiedmayer, Bösendorfer, Ehrbar, Winkelmann, Förster, Stingl, Stelzhammer, Richter, Gössl. Pianele vechi se prețuiesc și se schimbă cu alte nouă, pe lângă plățirea diferenței.

Efectuește reparaturile cele mai gingașe și acordează cu acurateță.

10 ani garanță

și acordare gratuită de un an.

Scrisorile de recunoștință
stau la dispoziția cumpărătorilor. — Telefon 419.

Nici o damă să nu întârzie așa face costumele precum și altă îmbrăcăminte pe stilul englez și francez; pe cari le poate comanda la mine; garantez pentru chic, lucru după jurnalelele cele mai nouă. Serviciu prompt! Pentru damele cari nu sunt din loc, primesc și două probe la zi. — Se poate comanda și prin poștă la cari dau însușirile cele mai nrgente. Haine și costume de doliu să fac în 24 de ore. Rugând pentru binevoitorul sprijin semnez cu stimă

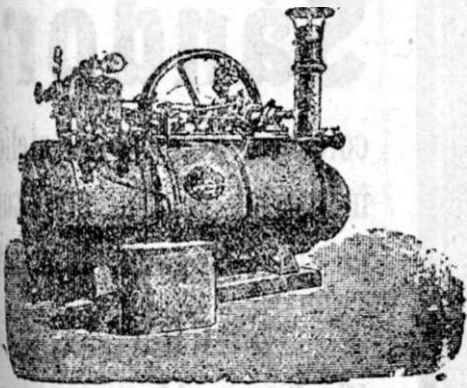

George Rummel

croitor englezesc și franțuzesc pentru dame.
Nagyszeben, Str. Honterus Nr. 5.

Prima industrie de cazane din Ungaria de sud.

Szatmáry Mihály, turnător de cazane,
Szegeed,
Szentháromság-utca 41. sz. (casa prop. ie).

Aduc la cunoștința on. public, că atelierul meu de cazane l'am înoit cu diferite mașini, așa că sunt în stare să satisfac ori-ce comandă. Pregătesc cazane pentru abur, repar cazane la mori, corăbii, cazane de apă, petrolu, spirt și chiar și căzane la locomobile.

Nici o fabrică de gramafoane și cufoane nu poate să lifereze mai ieftin ca

Reich Aladár,

atelier de instrumente muzicale.

Budapesi, VIII., Népszínház-u. 27 T.

Catalog gratuit.

CARL GÜRTLER

lăcătuș artistic și pentru edificii

SIBIU Str. Elisabeta 26.

se recomandă la toate lucrările ce se țin de specialitate mai ales

LA ZIDIRI NOI.

Lucrări ornamentice, precum peatră grilaj, grilaj la morminte și galerii, se pregătesc conform gustului în modul cel mai succes. Paratonere și montarea lor. Instalațiuni de apaducte, closete, baze, introducerea electrică executate cu măiestrie.

Reparaturi se primesc. Mare magazin de căminuri perpetue în diferite mărimi.

Carl Gürtler junior.

Pregătite în atelierul său propriu.

Anton Juratsch, pantofar pentru domni, dame și copii,
Nagyszeben, Strada Reisper nr. 11.

Recomandă în atenția on. public din loc și provincie

prăvălia sa de încălțăminte

pregătite în atelierul său, după cerințele modei și ortopedie, cu prețuri foarte moderate.

Reparaturi execut ieftin!

Prețurile cele mai moderate!

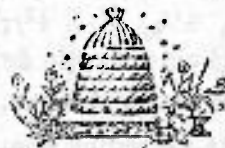
Material prima calitate!

Serviciu prompt!

Schrimpl Szaniszló

cea mai mare turnătorie și fabrică de luminări de ceară în Ungaria de sud
Temesvár-Gyárváros, Fő-utca.

Recomandă comercianților: turte și prăjituri cu miere, precum și luminări de ceară, albe și colorate, facile cu preț moderat. — Bisericii se dă la cumpărarea de luminări rabat. — Comandele se îndeplinec prompt.

Invenție senzațională.

Szabadalom
n. 3956.

Törvényileg
védve 141.

Brevetat sub
No 3956.

Scutit prin lege
sub No 141.

ANTICOL

In atenția prăsititorilor de vite!

ANTICOLUL e de un efect uimitor **COLICEI.**
în contra:

Experiența de doi ani la regimentul I. de husari arată că în contra colicei nu există un alt leac mai cu efect decât ANTICOLUL, deoarece în toate cazurile și un prav ajunge ca să producă efectul așteptat. La cai în cazurile cele mai grave e destul un prav, vindecare la 1¹/₂ ore. La vite cornute 1 eventual 2 pravuri, vindecarea 1 oră
In propriul interes comandă o cutie, ca să o ai în caz de lipsă, costă 4 coroane (2 pravuri).

Se poate comanda la:

LABORATORUL ANTICOL

Mayer Ignác, med. veterinar șef reg. Brașov.

Kaiseri. und Königl.
Husaren-Regiment Kaiser No 1.

Certificat.

Subsemnatul am folosit preparatul dlui Mayer Ignác, medic veterinar de stat, la boala așa numită colică, atât a cailor mici cât și la ai regimentului, cu un rezultat uimitor, pentru care, precum și pentru forma ușor de usat îl recomand cu căldură orișicui.

Brașov, 21 Aprilie 1896.

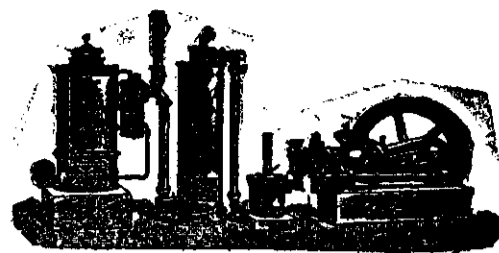
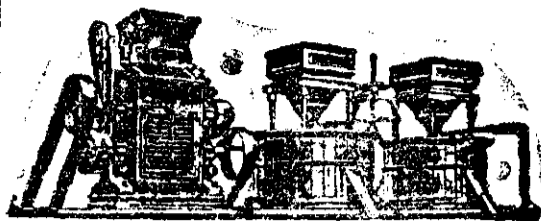
(L. S.)

ss. *Littke*, colonel.

Societate act. de mașini agricole și mehanice

(Mezőgazdasági és műszaki R. T.)

Nagyvárad, Kismanóczy-u.1.

Mare depozit de mașini agricole și mehanice.

Liferează: mașini agricole și industriale, unelte, *aranjamente de mori*, mașini de abur, motoare cu olei, benzin și gaz. Automobile, articole californice, curcubețe, pentru vin, bere și apă. Olei pentru mașini și cilindre.

Toffelul de unsori pentru mașini, saci, ponevi, valtrapuri, streanguri și pălămare; curele pentru mașini, **pumpe**, mașini pentru vin și viticultură precum și utensilii; stropitoare, îngrădituri de sârmă, **cumpene**, desinfectorii și dulapuri de salvare.

Secție de electricitate și mașinării.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4^{1/2}, 4^{3/4}, 5^{1/2} și 5^{3/4}, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez speșele de întabulare, convertes datoriiile de interese mari.

— Resolvare grabnică, serviciu prompt —

SZÜCS F. VILMOS

Reprezentanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichis, Gyula, Claba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Prizează pe lângă onorar asulțatori de afaceri abili și demni de încredere.

Ligeti Sándor,

colorator de geamuri, atelier industrial pentru mozaicuri de sticlă și rame de aramă.

Budapest,

IV. Papnevelde-utca 8. sz.

Lucrează artistic geamuri de biserică colorate, mozaicuri de sticlă și rame de aramă dela cele mai simple până la cele mai complicate, cu prețuri moderate. — Geamurile aproape tuturor bisericilor gr. cat. sunt lucrate în atelierul meu, între cari și ferestrele bisericii noui zidite din Szász-Ujfalu (lângă Aiud) toate sunt lucrate în atelierul meu propriu.

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANCOVICI, ARAD,

Forray-utca 2.

Postavuri de reverenți-, brîuri preoțești-, roșii, vânațe și negre.

Aduc la cunoștința onoratului public, că au sosit **noutățile de toamnă și de iarnă** în stofe, mătăsuri, delainuri, zefyrari, cretoane, batisturi, — ciorași împletii în temniță — și multe alte articole cari nu se pot teate înșira.

Cea mai bogată magazie în articlii pentru sfintele biserici și preoți.